

Naročnina

Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
nedeljske izdaje
celoletno v Jugo-
slaviji 50 Din, za
inozemstvo 100 D

SLOVENEK

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
1 stolp, peti vrsta
malih oglasov po 150
in 2 D, večji oglas
nad 45 mm višine
po Din 2-50, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
D. Pri večjem o
naročilu popust!
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljka in
dneva po prežniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopisi se ne vračajo, ne frankirana
pisma, se ne sprejemajo. Uredništva
telefon štef. 50, upravnitva štef. 328

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6. Čekovni
račun: Ljubljana štef. 10.650 in 10.349
za inzerate, Sarajevski 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Pošteno in odkrito.

V pravkar izšlih spominih Franjo Šukljeja beremo kot nekaj »leitmotiv«, ki spremelja celo to zanimivo knjigo, besede: »Kakor se v politiki šestokrat sklepajo kompromisi z najrazličnejšimi strankami in časne zveze z najbolj oddaljenimi političnimi osebnostmi, eno vendar stoji za slehernega poštenega politika: S svojo vestjo nikoli ne sklepaj kompromisov!«

Na te besede se spomni, kdor zasleduje smešno, pa obenem ogabno kampanjo, ki jo vodi slovenski demokratični časopisje proti ljubljanskemu škofu. Škof je, do česar nima samo pravice, ampak ga veže tudi dolžnost, opozoril svoje vernike, da tisti, ki stalno čita časopisje dr. Žerjave, trpi škodo na svojem verskem prepričanju in življenju in je v nevarnosti večnega pogubljenja. Cisto dosledno temu opozarja vsakega vernika, da ne more dobiti pri spovedi odveze, kdor, posvarjen pred to nevarnostjo, ne neha to veriti. Čisto dosledno temu opozarja vsakega vernika, da ne more dobiti pri spovedi odveze, kdor, posvarjen pred to nevarnostjo, ne neha to veriti. Čisto dosledno temu opozarja vsakega vernika, da ne more dobiti pri spovedi odveze, kdor, posvarjen pred to nevarnostjo, ne neha to veriti.

Spomnimo se na Šukljejevo politično geslo! Kaj bi pošten svobodomislec, koje ga dejanja odgovarjajo njegovemu prepričanju, ki s svojo vestjo ne sklepa kompromisov, ki nima naznotraj ene morale, nazunaj pa drugo, škofu na to odgovoril?

Odgovoril bi tako-le: Škof je zopet enkrat dokazal, kako se katoliška Cerkev nikakor ne mara pomiriti s svobodomiselnimi idejami. Kajti škof je postopal popolnoma v smislu cerkvene zakonodaje, ki je po svojem duhu popolnoma ista kakor je bila v srednjem veku, dasi je v praksi milejša. Če hoče kdo škofa poslušati, to je njegova stvar; kdor se čuti res katoličana, tudi drugače ne more in ne sme delati. Če hodi kdo k spovedi, hoče na vsak način odvezo, če pa hoče odvezo, mora izpolniti pogoje, katere mu predpisuje Cerkev. Tedaj tudi ne sme brati protiverskih spisov, najsibodo že izišle knjige ali periodično izhajajoči časopisi, kajti če bi Cerkev prepovedovala zaradi nevarnosti, ki jo pomenijo za vero, le prve, drugih pa ne, bi bil to največji absurdum. Sicer pa že naravna morala prepoveduje človeku, da se poda v najbližjo nevarnost za greh. Če je torej kdo katoličan in hoče to ostati, je že samoposebi obvezan, da ne čita stvari, ki njegovo vero in moralo ogrožajo. To prepoved je Cerkev kodificirala, zadostuje pa v danem slučaju tudi, če prosto na naravni zahtevek morale opozori, ako se zanemarija. Tako je Cerkev vedno delala, na kar izpremenjene časovne prilike bistveno nič ne vplivajo; ostrejša in milejša praksa je zopet le stvar Cerkve, papeža in škofov, oziroma posameznih dušnih pastirjev. Mi pa, svobodomiselci, se za vse te postavbe nič ne menimo. Mi nismo katoliki razun kvečjem po imenu, dejansko smo katolicizem že davnej zavrgli. Mi ga smatramo za zastarelega, sploh zametamo vsako nadnaravno vero, kakor smo to že opetovano poudarjali, ampak se ravnamo samo po svojem razumu. Cerkev ne pripoznavamo in se zato po njenih zapovedih ne čutimo vezane; mi smo, z eno besedo, svobodomiselci. Naj torej škof opozarja ali prepoveduje, kar hoče; naj ga posluša, kdor hoče; mi ga ne bomo. Cerkev ima lasten praven red, ki je neodvisen od državnega. (Dr. Kušej: Cezaropapizem na vzhodu in zapadu, Narodni dnevnik, 12. aprila 1926.) Mi, ki Cerkev nad seboj ne priznavamo, se mu ne podreujemo. V srednjem veku bi Cerkev krivoverca po svojem pravem redu kot krivoverca obsodila, državna oblast pa, ki je takrat v duhovnih rečeh priznala Cerkev nad seboj, bi ga po svojih takratnih postavah kaznovala. Kajti takrat je država človeka, ki je rušil verske in moralne temelje družbe, postavljala na isto stopnjo, kakor bi n. pr. danes postavljali človeka, ki bi recimo poškoval električne razsvetljevalne naprave v rudniku ali sesalke in tako spravil v smrtno nevarnost tisoče in tisoče življenj. Duhovno življenje pa je neizmerno večje vrednosti nego telesno. Tako so takrat ljudje mislili. Danes pa vsak lahko v duhovnem oziru trdi in dela, kar hoče, izvzeti so samo komunisti, dasi v verskem oziru učijo isto kakor mi svobodomiselci, samo da so bolj dosledni. No, pa pustimo te reči: zadostuje nam, da nam škof nič ne more. On naj piše za katoličane, kar hoče in kar misli, da po svojem prepričanju in vesti sme in mora, in naj tem, ki ga hočejo poslušati, priznavajoč ga za svojega nadpastirja, zapoveduje, kar mu Cerkev nalaga: drugače bi ne bil škof. Nas se to ne tiče. Mi bomo nadalje

pisali, kar nam velewa naš program. Bomo napadali nadnaravno verovanje, prav posebi pa katolicizem, ki ga smatramo za najbolj nevaren. Zato se bomo bojevali neumorno dalje zoper Cerkev, v kateri je bistvo katolicizma, bomo njene dogme rušili, ker se protivijo našemu razumu in tudi njeno moralo, ki se bistveno od naše razlikuje. Naše časopise lahko bere, kdor hoče, mi ne bomo nobenega skušali pridobiti s tem, da bi ga varali glede značaja našega tiska. Če so mu naše svobodomiselnice ideje všeč, če se bo dal od njih prepričati, bo postal naš in se za cerkvene prepovedi ali zapovedi ne bo več menil in tudi ne bo hodil k spovedi; če ne, njegova stvar, naj pa pa drži s Cerkvijo in papežem in škofi, mi ga ne obsojamo, saj je dosleden, samo pomilujemo ga. — Tako bi rekel odkrit in pošten liberalce.

Kako pa slovenski »svobodomiselci«?

Nočemo sicer hvaliti starih slovenskih liberalcev, ki tudi niso bili bogve kaj značajni, odkriti in dosledni, toda kar uganjajo njihovi nasledniki v imenu »napredka«, »narodne kulture« in »svobodne misli«, to nima para v zgodovini sploh. Vsak ve in sami vejo, da so protiverska, protikatoliška, Cerkev skrajno sovražna stranka. Njihovi voditelji so načeloma proti katolicizmu in ga tudi praktično ne izvajajo. Sovražstvo takozvane demokratske družbe proti katolicizmu je uprav strupeno, nepomirljivo in divje. Če bi imeli to moč, bi izbrisali vse sledove katolicizma v deželi. S kakšnimi sredstvi, to so že pokazali napram vsem svojim protivnikom, ko so bili na vladi. Nobena srednjeveška inkvizicija ni bila tako kruta kakor bi znali biti ti ljudje, ki ne poznajo nobene svobode ne mišljenja ne besede ne dejanja, če jo je treba priznati drugačemu. Oni odobravajo vsako nasilstvo, kjer koli na svetu se pojavi proti katolicizmu in Cerkvi, oni ploskajo vsaki državi, ki preganja katoliško vero, duhovščino, Cerkev. Ako se je kje začela borba zoper vero v imenu »razuma«, »moderne znanosti«, »napredka« itd., prvi so bili slovenski svobodomiselci, ki so zagnali najbolj divji krik zoper »zastarele dogme«, »praznoverstvo«, »temo« in slično. Ni ene strani v svetovni zgodovini, na kateri ti ljudje ne bi bili našli kaj zoper Cerkev, ni ene sam priložnosti, katero bi bili zamudili, da katoliško vero osmešijo, duhovščino oblatijo, katoliško ljudstvo in njegove svetnike izpostavijo norčevanju. Kolikokrat je njihovo časopisje že pozivalo na odpad od katolištva v protestantstvo, v pravoslavlje, v brezkonfesijsko! Ne samo članki, tudi literatura, ki jo oni podpirajo, nima druge tendence kakor slabiti v ljudih katoliško versko čustvovanje. Ali je kdaj kakšen njihov list pokazal le trohico razumevanja za globokost, blažilnost in nežnost verske miselnosti in kulture, le drobno priznanja za zasluge Cerkev, le količjak umevanja za ogromne vrednote katoličanstva? Nikoli! Oni so devali in devljejo še danes v nič vse, kar je količjak z vero v kaj nadnaravnega v zvezi, še nedavno so v »Jutru« tajili idejo brezsmrtnosti vsake posamezne človeške duše, kar je vendar fundament vsake vere, celo pri divjih narodih v afriškem pragozdu!

In vendar!

In vendar se ti »svobodomiselci« ne pomišljajo, kadar jih kdo prime, kadar se jim zdi taktično umestno, kadar hočejo prevarati tisto javnost, ki bi jim utegnila obrniti hrbet, če bi po njihovem mnenju preveč podočitovali svoje pravo in pristno mišljenje — utajiti to, kar v resnici mislijo in čutijo! Pa to kljub temu, da jih vsa njihova zlobna premišljenost in lokava taktika ne more zadrževati, da ne bi le svojega mišljenja razodevali v zadostni meri! Zdaj ko jih je škof predstavil svojim vernikom take, kakršni v resnici so, jih ni sram postavljati katoliškega škofa na laž in se izpovedati za dobre katoličane! Take ostudne hinavščine svet še ni videl in ni čuda, da se spričo nje obrača želodec tudi svobodomislecem okoli »Narodnega dnevnika« in »Delavske politike«. Če škof priznava, da se zadnje čase skušajo izogibati očitnih napadov na verske resnice, sklepajo iz tega, da so pristni katoličani. Kakor da bi bilo znamenje vernega katoličanstva, če kdo premišljeno skriva svojo nevero, da ne bi ga prehitro in v neprikladnem momentu spoznali! Kakor da ni narobe neprimerno večji sovražnik vere tisti, ki jo izpodkopuje podtalno nego tisti, ki jo napada vsled odkritja, ki v njem oziru ne dela s svojim prepričanjem in vestjo kompromisov, ki piše vedno tako, kakor misli, ne da bi pod krinko vernosti ruval iz src vero dočasi, kos za kosom, s prevaro in sa-

tansko zvitostjo, ponižujoč pri tem sebe in svojo misel, ki mu je najnižje sredstvo prav, da svoj namen doseže!

Tudi Šuklje se je svojčas nagibal k idejam »Freisinn«, pa jih je odkrito in pošteno vsekar priznaval, dokler jih je imel za prave, jih ni maskiral, tudi nekaj drugih takih mož poznamo iz stare dobe, marksisti ne skrivajo svoje popolnoma brezverske miselnosti, pač pa ta žalostna družba, ki je vzela patent na načelno in dosledno svobodomiseltvo, uganja sistematično hinavščino in zdaj zahteva za svoj antikatališki tisk še škofovskega blagoslova! Svoje blago hoče importirati v ljudstvo pod katoliško zastavo, škofu narekuje, kaj naj bi smel smatrati za katoliško, kaj za nekatoliško, izpovednicam hoče komandirati, — da — zdaj ne kliče več na pomoč proti škofu državne oblasti, ampak papeža in kanonično pravo! Ali si je mogoče misliti bolj nemoralno in ogabno početje? Od ljudi, ki se proglašajo za svobodomiselce! In se še primerjajo Giordano Brunu in Husu! Bila sta sicer krivoverca, toda čisto drugega kova ljudje so bili ti srednjeveški krivoverci, nego so naši slovenski svobodomiselniki junaki, ki da-

nes taje, kar so včeraj govorili, ki eno mislijo, drugo pa povejo, kakor jim kaže; ki svobodomiseltvo propagirajo s takimi nepoštenimi metodami, da bi Giordano Bruno ogorčeno protestiral, če bi bil kdaj slutil, kateri ljudje se bodo nanj sklicevali!

Če si nasprotnik katoličanstva, bodi dosleden, pošten in odkrit nasprotnik, dokler ti tako velewa tvoje prepričanje in tvoja, čeprav zmotna vest. Če nisi več in si se zopet izpreobrnil h katoličanstvu, pa gotovo tudi ne boš pisal tako zavito, hinavsko in dvoumno, kakor to delata »Domovina« in »Jutro«, kajti tako noben pravi verni katoličan ne piše. Ako pa si ostal večalimnj svobodomislec, pa pripoznavaj katoličanstvu in verstvu sploh izvesten pomen in veljavo, potem tudi ne boš pisal v takem omalovažujočem, prezirljivem in strupenem tonu, kakor časopisje SDS, najmanj pa, da bi se hlinil vernika, zato da loviš na svobodomiseltvo kaline s »katoliškim« limom! Sploh, noben pošten človek tako ne dela, ki mu je v politiki tako kakor v vsem življenju vodilno geslo ono, ki ga je zapisal v svojih spominih Šuklje.

Zadosti!

Brezizhoden položaj.

Gre za ohranitev parlamentarizma in demokracije.

Belgrad, 13. aprila. (Izv.) Ostavka prometnega ministra Krste Miletića je izzvala povsod veliko senzacijo; še večjo pa njena motivacija, ki je neobičajna. Najbrže se še ni zgodilo nikdar, da bi aktivni minister na tak način govoril o svojem tovarišu-ministru. Miletićev nastop je našel simpatičen odmev v srbski javnosti. Saj je znano, da so srbski javnosti po godu krepke besede.

O tej ostavki pišejo vsi časopisi. Radikalno »Vreme« piše: »Način, kakršnega je uporabil g. Miletić v obrazloženju svoje ostavke nasproti Radiću, je neobičajen. Je pa g. Radić tisti, ki je uvedel ta žaljivi ton v politično občevarje. Če se upošteva pisanje »Samouprave«, ki že več dni neprestano poučuje Radića, kakor da bi bil njen nasprotnik, potem je jasno, da se pripravljajo radikali na odločen boj proti Stjepanu Radiću, dasi samo proti njemu osebno in ne proti njegovi stranki. Jasno je, da smo pred hudo krizo vlade in da znači Uzunovičeva vlada le nekako začasno stanje, s katerim je rešitev vladne krize samo odloženo. Kakor mislijo politiki, stojimo pred burnimi dogodki.«

Podobno pišejo vsi ostali listi. Vse je pričarano, da je današnja situacija težavnejša nego katerakoli preje. Na eni strani imamo nezadovoljstvo z Nikolo Pašićem, na drugi pa Stjepana Radića, o katerem so vsi prepričani, da z njim ni mogoče konstruktivno delati. S svojimi nastopi na raznih shodih in v narodni skupščini je zanesel v naše politično življenje anarhijo in je naše javno mnenje zboljševiziral. Njegovo nastopanje označujejo kot nemoralno, ker neprestano menja svoje mišljenje. Zato so politiki prepričani, da je treba odločno proti njemu nastopiti. Toda nevarno je to, ker je Stjepan Radić dandanes še vedno predstavnik hrvatskega naroda. Nekateri mislijo, da bi se moralo iti preko tega in iskati izhod tudi z izvenparlamentarnim režimom. Da taka rešitev položaja ni v interesu države, je jasno. V tem se strinjajo vsi trezni politiki. Zato pričakujejo, da bodo vsi voditelji v tem težkem času vsaj v eni točki edini, to je v varovanju parlamentarizma in demokracije.

V predsedništvu vlade je bila velika konferenca radikalnih ministrov. Radi tega so nekateri pričakovali, da poda celokupna vlada ostavko. Vendar se to ni zgodilo.

Nikola Pašić dela z vsemi silami in sistematično na to, da čimprej uresniči svoje načrte, ki gredo za tem, da vrže Ljubo Jovanovića in ga izključi iz stranke. Po sestanku skupščine, ko bo odpravljena interpelacija radi korupcijske afere njegovega sina Radeta, namerava pričeti odločilni boj, v katerem bo sam ali zmagal ali propadel.

Minister za finance dr. Ninko Perić. — Minister za promet Vasa Jovanović.

Zagreb, 13. aprila. (Izv.) »Obzor« poroča iz Belgrada sledeče: Ministrski predsednik Uzunović je bil danes v avdijenci. Ko je prišel ob 1.10 z dvora, je izjavil zbranim novinarjem: »Bil sem pri kralju«. Ko so ga novinarji vprašali, ali je kaj novega, je odgovoril: »Imam dva novici: Kralj je podpisal ukaz, s katerim

je postavljen za ministra financ narodni poslanec in minister na razpoloženju dr. Ninko Perić. Dalje je Nj. Vel. kralj podpisal ukaz, s katerim je bila vzeta na znanje ostavka ministra za promet Krste Miletića in je bil postavljen za prometnega ministra dosedanji minister za kmetijstvo Vasa Jovanović, ki je obenem imenovan za namestnika ministra za kmetijstvo.«

Radikali proti Stjepanu Radiću

Belgrad, 13. aprila. (Izv.) Radikali so na Radića zelo ogorčeni. Očitajo mu vse mogoče stvari. Posebno povdarjajo, da v svojih govorih ni iskren, zlasti kadar kritizira delo vlade. V prosvetnem ministertvu leži baje 8000 aktov iz novejšega časa, ki so nerešeni. Očitajo mu tudi, da je nedavno tega dal iz dvorane ministrstva prosvete spraviti v podstrešje dopisni sobi Vuka Karadžića in Jurija Daničića.

Belgrad, 13. aprila. (Izv.) Ugleden član radikalne stranke je izjavil o zadnjem nastopu Radićevem: »Napram Radiću ne bo več mogoče prav ničesar popuščati. On postaja vsak dan bolj brezobziren. Prej ali slej bo treba z njim napraviti energičen prelom. Preko zadnje njegove drznosti gotovo ne moremo iti mirno.«

Riba pri glavi smrdi.

Belgrad, 13. aprila. (Izv.) Ljuba Davidović je priredil po shodih v Čupriji in Jagodini tudi shod v Paraćinu. V svojem govoru se je dotaknil tudi političnega položaja. Ugotovil je, da prihaja pri nas korupcija od zgoraj. Nikola Pašić je doživel veliko sramoto za se, za radikalno stranko in za vso državo, ker je prišlo na dan ono, o čemer so že dolgo šepetali, t. j. da je njegov sin Rade kot glavni faktor korupcije v naši državi. Davidović je mnenja, da je usojeno Uzunoviču v vladi še krajše življenje kakor dosedanji Pašićevi.

Tožbe vojnega ministra.

Belgrad, 13. aprila. (Izv.) V današnji »Politiki« je priobčil gosp. Mojmir Nikolić, urednik »Političnega glasnika«, ki je bil nedavno tega obsojen na tožbo vojnega ministra radi častikraje, odgovor odvetniku vojnega ministra Bori Nikoliću, v katerem pravi, da je sodišče zavrnilo tožbo prav v tistem delu žalitve, za katerega je obtoženi ponudil dokaz resnice. Sodišče je s tem potrdilo kritiko delovanja vojnega ministra, ki jo je objavil »Politički glasnik«. Glede drugih dejstev je pa sodišče reklo, da niso popolnoma dokazana. Vendar je pa smatralo za dokazane vse okoliščine, iz katerih bi se dalo po vsej pravici sklepati, da so dejstva resnična. S tem je dokazano, da list ni zagrešil častikraje. Priče, ki jih je »Politički glasnik« navel, niso mogle pričati, ne da bi kršile uradne tajnosti. Zato priporoča Mojmir Nikolić odvetniku vojnega ministra, da pregovori ministra, da odveže priče dolžnosti. varovati uradno tajnost. Potem se bo sodba sodišča glasila čisto drugače.

Berlin, 13. aprila. (Izv.) Mednarodni kongres gledaliških igralcev se bo vršil od 23. do 26. junija. Dosedaj so prijavili svojo udeležbo igralci iz 14 držav.

„Jutro“ razlaga cerkveni zakonik.

Naša ugotovitev, da so listi »Jutrovega« in »Domovinskega« kova že po samem cerkvenem pravu prepovedani, je »Jutro« hudo zadelo. Ne more pa prav nič tehtnega odgovoriti. Zato po svoji stari navadi brez dokazov trdi, da so naši citati iz kodeksa zaviti, potvorjeni in falzificirani. Vsi naši citati so pa točni — o čemer se je vsak čitatelj lahko sam prepričal, če je vzel v roke cerkveni kodeks. Le pri omenitvi lascivnih spisov je izpadla beseda »ex professo«. Pa »Jutrovi« mnogi romani in njegove »velikonočne« črtice spadajo po sodbi pametnega čitatelja ravno zato med prepovedane spise, ker so »ex professo« pornografični!

»Jutro« vpije, da mora imeti škof resne razloge za prepoved »Domovine« ter jih dokazati in pojasniti. Le čemu? Čemu ta hinavščina? Zakaj zakrivate svojo svobodomiselnost? Po lastni izjavi sta »Jutro« in »Domovina« svobodomiselnost (v slabem pomenu besede, se razume), ki zastopata frama-zonsko-svobodomiselnost kulturni program. Že samo ta izjava zadostuje za prepoved. Naš list je opetovano dokazal protiversko smer teh listov — in zdaj zopet krič, da se jim godi krivica, ko jih škof prepoveduje, češ, dokazi in razjasni razloge! Na tako sramotno hinavščino odgovarja človek, ki še kaj da na moralno snažnost samo z: Sram Vas bodi! Bodi vsaj dosledni in odkriti v svoji protiverski in protikatoliški gonil! Doslednega in odkritega nasprotnika moremo kot človeka spoštovati, hinavskega pa ne. — Možato in značajno bi bilo, ako bi »Jutro« priznalo svojo protikatoliško tendenco in upravičenost škofovega postopanja s strani cerkvenega stališča, na katerem pa samo ne stoji in se za to zanj ne zmeni. Tako pa skuša tajiti in skrbti, da je »evropska specialiteta smešnosti« uprav na njegovi strani.

Naše ugotovitve, da ima škof po cerkvenem zakoniku dolžnost opozoriti vernike, da so protikatoliški listi prepovedani, »Jutro« sicer ne skuša ovreči — besedilo kodeksa je prejasno — zato se pa zateka k trditvi, da se nanašajo določbe o prepovedanih knjigah in listih samo na take, ki so že izšle, ne morejo se pa zabraniti spisi, ki še niso izšli. Torej škof ne more prepovedati »Domovine« za bodoče, ampak samo čitanje že izšlih števil.

Škoda, da »Jutrovega« kanonista n. poznna papeška kurija, gotovo bi ga pozvala za svojega prvega konzultorja! Konstatiramo, da je »Jutrova« razlaga napačna, popolnoma v protislovju z duhom in namenom tozadevnih določil kodeksa, povsem edinstvena, ki nima za se nobenega razlagalca in kanonista.

Listi in druge periodične tiskovine se prepovedujejo ne samo zaradi izvestnih člankov ampak svoje splošne kulturne ali verske smeri, katero zastopajo in zagovarjajo. Četudi bi bile vmes morda posamezne številke, katere ne bi vsebovale nič obsodbe vrednega — a ves duh in nazor lista je tak, da je skoraj v vsaki številki kaj veri ali morali nasprotnega, verskemu in npravnemu mišljenju ljudi nevarnega. To dejstvo zadostuje za prepoved. Tako je Cerkev že vedno prepovedovala veri sovražne in posebno nevarne liste. Kako to škofje naredi, ali v uradnem listu, v pastirski poslanici, listih, posebnih okrožnicah itd., to prepušča cerkveno pravo uvidevnosti škofov samih, ki po posebnih krajevnih razmerah izberejo najbolj prikladen način.

Državna oblast dela istotako. Mar zabranjuje samo kako posamezno številko inozemskih listov, ki pišejo proti interesom države? Prepove list sploh, dokler svoje pisave ne izpremeni. Tako ravnanje se zdi pač tudi »Jutru« povsem v redu in pametno. Kar je državi prav, je pač umestno tudi Cerkvi. Kadar bosta »Jutro« in »Domovina« premenila smer svojega pisanja v verskih in npravnih zadevah tako, da se bodo njune trditve ujemale z nauki katol. Cerkve, ju nobena cerkvena oblast in noben kanon več prepovedoval ne bo.

Kar se tiče predhodne cenzure, je kodeks ne omejuje na minimum, ampak je ostal v bistvu pri konstituciji Leona XIII. Odpravil je u, temveč ima Congr. S. Officii in posamezni škofje še i nadalje pravico predpisovati tudi predhodno cenzuro za slučaje, ki jih kodeks ne predvideva. Najnovejši dokaz je Wittigov slučaj, ko zahteva cerkvena oblast, da spise, ki jih namerava izdati, predloži prej v cenzuro.

Noben teolog — razen »Jutrova« — se ne smeje »Slovenec«, ko se poziva na kanon 1395 (kanon 1399, ki je še važnejši, in na katerega se »Slovenec« posebno sklicuje, je »Jutro« seveda »pozabilo« omeniti), ker zna vsak toliko latinsko, da kanone pravilno razume. Res spadajo pod ta kanon vsi »veliki« protivniki katolicizma, pa tudi »mali« okoli »Jutra« in »Domovine«. Četudi so škof in katoličani prepričani, da »Jutrovske« časopise, ki si je nadelo težko nalogo uničiti med Slovenci katolicizem, ne bodo podrli tisočletne stavbe katoliške Cerkve, vendar bo še zanaprej opozarjala cerkvena oblast vernike na nevarnost, ki jim preti iz frama-zonsko-svobodomiselnega slovenskega tiska.

Curih, 13. aprila. (Izv.) Eksekutivni odbor socialistične delavske internacionale je na svoji seji sklenil, da bo kot demonstracijo proti razsodbi v Matteottijevem procesu postavil v Bruslju spomenik Matteottiju.

Shodi SLS

Vransko.

Za belo nedeljo dopoldne napovedano politično zborovanje poslanca dr. Hodžarja je lepo uspelo. Pristaši SLS so napolnili društveno sobo in ker je bilo premalo prostora, še obširno vežo. Zanimanje za zborovanje je bilo tem večje, ker mnogo volivcev, posebno iz oddaljenih vasi, še ni imelo prilike zvedeti, da je po vladni krizi že imenovana nova vlada, prav, stara Pašić-Radičeva v poslabšani obliki. Poslanec dr. Hodžar je v daljšem govoru poročal o v parlamentu z Radičevno pomočjo odglašovanem proračunu, za katerega sta glasovala tudi Radičeva slovenska poslanca Pucelj in Kelemina, ki se tako rada hvalita s svojo ljubeznijo do kmeta. Protikmetsko Radič-Pucelj-Keleminovo finančno politiko bo plačalo predvsem slovensko ljudstvo s težkimi milijardami. Poslanec je podrobno razložil vse težke posledice tega od vseh dosedanjih najgromnejšega proračuna, koje posledice bodo najtežje zadele že itak izmogoženo Slovenijo. Neresnična in žaljiva je fraza o Pašić-Radičevi seljački (kmetijski) vladi, ker je v proračunu pozabila tudi na najnujnejše potrebe kmetijstva, naložila pa večja bremena, kakor so bila kdaj prej. Ni pričakovati, da se bo z novo vlado v čemerkoli menjala dosedanja politika, marveč se bo točno kretala po taktu, ki ga bo diktiral izza kulis Pašić. Sprememba bo samo ta, da se bodo bremena izterjevala v okviru povečanega proračuna in da čaka ljudstvo novo breme, da bo morala samo skrbeti za verski pouk v šolah po zaslugi Radiča, ki je predlagal tozadevno izpremembo finančnega zakona. Korupcija se bo pasla naprej. Naše stališče je jasno, da taka vlada — kateri se sicer prorokuje hiter konec — ni vredna nobenega glasu in nobene podpore! Po debati je zborovanje končalo z enodušno zahtevo, da naši poslanci neomajno vztrajajo v neizprosni boju proti korupciji, davčni preobremenitvi in vsestranskem zapostavljanju Slovenije, proti kulturnobojnim tendencam, predvsem pa v boju za avtonomistično ureditev države, ki je edina rešitev za slovenski narod pred gospodarskim in kulturnim propadom.

Šmartno ob Paki.

V nedeljo dopoldne je imel narodni poslanec g. Pušenjak za svoje volivce shod, na katerem je poročal o delu Jugosl. kluba in o celotnem položaju v naši državi. Posebno na drobno je razložil na podlagi ravnokar sprejete proračuna nesmiselno gospodarsko politiko prejšnje in sedanje vlade in dokazal, da se je sedaj pri tem proračunu za tekoče leto zapostavila Slovenija v taki meri kot nikdar prej. Za Slovenijo nima Radičeva kmečka vlada kreditov, posebno ne za pospeševanje kmetijstva, cest in združništva. Vkljub temu se je pa proračun zavl na tako blazno višino, da mora pod tem gospodarskim pritiskom začeti ne samo Slovenija, temveč cela država Jugoslavija, ki na ta način in na način dosedanjega državnega gospodarstva kar prvi v gospodarski propad. Značilno je ravno dejstvo, da se je ta preobremenitev izpeljala ravno pod Radičevno vlado, kateri naj bi bil zastopnik kmečkih slojev, a mesto tega nalaga tem slojem neznosna bremena. Ta bremena so posebno v Sloveniji neznosna. Pod Davidovičevno vlado v letu 1924. je odpadlo na vsakega Slovence povprečno 180 dinarjev na davkih, medtem ko je ta vsota v letu 1925. znašala 277 dinarjev. Nato je prešel g. poslanec na presojo sedanjega političnega položaja in kritiziral v prvi vrsti Radiča, ki je že tretjič Slovincem onemogočil sodelovanje v vladi in tako resnični sporazum med brati. Poudarjal je načelo, da se Slovenci ne bodo udeležili nobene vlade, ki bi hotela delati v smislu dosedanjega režima. Nato je nastopil gosp. župan Martin Steblovnik, ki je v imenu volivcev izrekel načelniku Jugosl. kluba, kakor našemu poslancu neomejeno zaupanje. Na njegov predlog so bile sprejete tudi naslednje resolucije: 1. Zahtevamo izenačenje davkov potom novega davčnega zakona. 2. Vlada naj predloži zakone za pospeševanje kmetijstva. 3. Pri novem občinskem zakonu naj se varuje in ohrani občinska avtonomija. — Shod se je vršil v gostilni Rogelj, udeležilo se ga je izvanredno veliko število volivcev, ki so z zanimanjem sledili izvajanjem svojega poslanca in istim pritrjevali.

Ljutomer.

V Ljutomeru je bil na belo nedeljo prav dobro obiskan shod SLS. Govoril je poslanec dr. Hohnjec. Naše ljudstvo popolnoma odobrava politiko poslancev SLS. Istočasno pa tudi obsoja breznačelno in neznačajno politiko Stjepana Radiča in njegovih slovenskih pritržencev, ki tira slovenski in hrvaški narod v gospodarsko pogubo. Zborovalci so se tudi odločno izrekli zoper one določbe v načrtu novega občinskega zakona, ki gazijo princip samouprave, zlasti pa zoper določbo, da bi morala imeti vsaka občina najmanj 2000 prebivalcev. Naše male slovenske občine so s svojim zgodovinskim postankom in obstankom ter s svojim plodonosnim delovanjem dokazale pravico do nadaljnjega obstoja.

Velenje — Sv. Frančišek.

Zaupni sestanek priredi g. Pušenjak v sredo dne 14. t. m. ob 10. uri dopoldne za okraj Šoštanj v Velenju v društvenem domu. V petek dne 16. t. m. pa pri Sv. Frančisku istotako ob 10. uri v gostilni pri cerkvi.

Kapela.

Poslanec dr. Hohnjec ima v nedeljo, 18. aprila, po ranem cerkvenem opravilu političen shod v Kapeli.

Bogojna.

V Bogojni v Prekmurju se vrši 18. aprila shod SLS in sicer po veliki maši v Društvenem domu. Govoril bo poslanec Klekl.

Zavodno.

V Zavodnem pri Šoštanju priredi v nedeljo dne 18. t. m. poslanec Pušenjak shod, ki se bo vršil po maši v stari šoli.

Beleške

△ O svobodi tiska, pravi »Jutro«, imajo klerikanci polna usta in razsajajo, če si državna uprava upa kdaj zabraniti kak napad na državo. Tu so naši klerikanci največji svobodomisleci. Kjer pa sami morejo, poje cenzura in zabranjevanje vsega, kar ni klerikalno. — To je res, da smo mi vedno branili svobodo tiska in jo bomo vedno branili. Zato smo tudi protestirali proti tiskovnemu zakonu, ki je omejil svobodo tiska, dočim se je »Jutro« zanj ogrevalo. Tako je pač »Jutrovske« svobodomiselnost! Tudi nikoli ne razsajamo, če državna uprava zabrani kak napad na državo. To je njena dolžnost. Če pa hoče »Jutro« s tem reči, da smo mi kdaj napadali državo, je to seveda navadna »Jutrovska« laž. Nešteto krat nas je že denunciralo kot protidržavne. Sploh pa bi »Jutro« hotelo, da se zatre vsak tisk, ki ni njegove baže, pred vsem pa seveda naši listi. Zato smo pa tudi doživeli pod glasovitim PPZ-režimom najhujše persekucije: prepoved »Domoljuba«, zaplenitve »Slovenca« itd. Takrat je »Jutro« triumfiralo v svojem »svobodomiselnstvu«. In kolikokrat je že klicalo nad nas državnega pravdnika. Takšni so »Jutrovi« pojmi o svobodi tiska. Naravnost razžaljenje svobode je, če govori o svobodi »Jutro«, ki svojo reakcionarno miselnost dan na dan dokumentira, zdaj v tej zdaj v oni obliki.

Pompozni sprejem Mussolinija v Tripolisu.

Ko je »Cavour« pristal v luki Tripolisa, je prišel guverner general De Bono z vsemi odličnjaki na krov in pozdravil Mussolinija. Le-ta se je v čolnu peljal proti mestu, izstopil pri starem gradu in inspicial častno četo. V mestu so ga pozdravili civilni oblastniki pod vodstvom državnega podtajnika Balbo. Medtem so grmeli topovi in svirala vojaška godba. Zupan Hassuna Paša je pozdravil v arabsčini. Nato je Mussolini skupno z generali inspicial vojaštvo in nato nagovoril ljudske množice jezdeč na konju. Med drugim je dejal:

»Naš zvizični, veliki in mogočni vladar, kralj Viktor Emanuel, ki ga Vsemogočni milostno varje in katerega ves narod iskreno ljubi, me je poslal v to končnoveljavno italijansko deželo. Jaz vem, da spoštujete zakone mojega vzvišene gospoda in kralja. Tako naj bo danes, jutri in vedno. Če boste poslušali italijanskega vladarja, vas bodo varovali njegovi pravični zakoni. Njegovo Veličanstvo kralj in vlada, kateri stojim jaz na čelu, hočeta, da bo ta dežela, ki nosi obilo sledov nesmrtnega Rima, zopet bogata, cvetoča in srečna. Bog miru in vojne naj vas varje! Naj živi kralj!«

Mussolini je nato sprejel še zastopnike tujih držav in vrsto drugih deputacij, uradnih, cerkvenih, gospodarskih in dopisniške listov. Pred guvernevo palačo je defilirala pred Mussolinijem četa fašistov in oddelek arabskih jezdecev ga je pozdravil z ježo v galopu in starim rimskim pozdravom. Fašistom je Mussolini takole govoril: »Vaši navdušeni pozdravi me spominjajo na lepa in strastno navdušena zborovanja v domovini. Zahvaljujem se vam iz globokine svoje duše. Vi reprezentirate tukaj Italijo, ki jo je fašizem našel umirajočo in jo dan za dnem napravlja srenejšo. Moja pot se ne sme smatrati kot naveden administrativni akt, ona je potrdilo italijanske moči in izraz naše oblasti, ki ima svoj izvor v Rimu, odkoder so jo nesmrtni fašji prenesli na afriško morsko obalo. V to deželo nas vodi usoda. Nihče ne more usode zaustaviti, nihče zlasti ne more zlomiti naše nepretresljive volje. Naj živi Italija, naj živi kralj, naj živi fašizem.«

Mussolini je obiskal grob neznanega vojaka in položil venec nanj. V mestni hiši mu je župan izročil v dar pisalno orodje iz masivnega zlata in bogato okinčan arabski meč in pri tem dejal, naj bosta darila simbol, kako Tripolis ceni Mussolinijevo zmožnost v sukanju meča in peresa.

Na pozdrav člana fašistovskega naraščaja je Mussolini dejal, da je vedno želel, da črne srajce neso svojo pomoč Italiji tudi v kolonije. S svojim potovanjem sem hotel, je dodal Mussolini, Italijo opozoriti na njene prekomorske pokrajine. Ni brez pomena, da to poudarjam na obalah morja, ki je bilo rimsko in postaja zopet rimsko in da imam občutek, da za menoj stoji ves italijanski narod. Tovariši! Mislimo sedaj na novo se ustvarjajočo Italijo, na močno Italijo, ki v svoji slavni zgodovini nima ovire, ampak pobudo za hitrejši doseg jutrišnjega trumfa, ki nam ne more oditi.

Rim, 13. aprila. (Izv.) Po poročilih iz Angore, se turška vlada zelo zanima za obisk Mussolinija v Tripolisu in pazno zasleduje vse

njegove kretnje. Turčija izjavlja, da bo vedno pripravljena na vse eventualnosti, ki bi jo mogle vznemirjati.

Skrzynski v Pragi.

Včeraj ob 12.45 se je pripeljal v Prago poljski ministrski predsednik in zunanji minister grof Skrzynski. Njegov obisk je pred vsem vlnovitostnega značaja in vrnil ev obiska dr. Beneša lansko leto v Varšavi. Gotovo pa je, da bosta Skrzynski in Beneš ob tej priliki dokumentirala poljsko-češkoslovaško vzajemnost z novimi dogovori in sklepi o ureditvi medsebojnih odnosov ter precizirala skupen nastop v mednarodni politiki.

Skrzynski je pred svojim odhodom povedal, da se bosta z Benešem razgovarjala o razorožitveni in svetovni gospodarski konferenci. Tudi vprašanje reorganizacije Društva narodov bosta znova vzela v pretres.

Češkoslovaška javnost je pozdravila poljskega državnika s soglasnim navdušenjem. Vsi listi pišejo v duhu češkoslovaško-poljske vzajemnosti in povdarjajo, da bo ta obisk velik korak k srednjeevropskem Locarnu.

Shodi HPS.

Zagreb, 13. aprila. (Izv.) V nedeljo se je vršil velik shod HPS v Gundincih v Sremu, katerega se je udeležilo nad 600 pristašev. Govorila sta predsednik HPS g. Stjepan Barič in dr. Janko Šimrak. Ljudstvo je govornikoma burno pritrjevalo in obsodilo nastop nekaterih radičevcev, ki so prišli, da bi motili zborovanje. Shod je pokazal, da se HPS tudi v Sremu lepo razvija. Popoldne se je vršil zaupniški sestanek, na katerem je vodstvo sklepal o nadaljnjem političnem delu. — Istega dne se je vršil shod tudi v Domastvici pri Samoboru, na katerem je govoril prof. Grgec. Navdušenje je bilo zelo veliko in so govornika sprejeli zgodbo. Lep shod HPS je bil tudi v Krapinskih toplicah.

Proti Rade Pašiću.

Belgrad, 13. aprila. (Izv.) Današnja »Politika« je objavila odgovor Dragiše Stojadinovića na včerajšnje odprto pismo odvjetnika Mije Martinca, ki je zagovornik Rade Pašića in je pozval Ljubo Davidovića, da izjavi, ali je pripravljen prevzeti popolno odgovornost za napade na Rade Pašića na shodu v Jagodini 10. aprila. Dragiša Stojadinović pravi, da prevzema Ljuba Davidović vso odgovornost za te napade.

Pogumni profesorji.

Belgrad, 13. aprila. (Izv.) Profesorji na ženski gimnaziji v Kragujevcu so pričeli stavkati, da tako protestirajo proti zavlačenju izplačila nagrad za nadure. Država jim dolguje te nagrade že od meseca novembra. Izjavili so ravnatelju zavoda, da ne bodo poučevali toliko časa, dokler se ne uredi izplačilo teh nagrad. Sestavili so tudi spomenico za prosvetno ministrstvo, ki so jo vsi podpisali.

Solunsko vstajo je zanetil Plastiras.

Belgrad, 13. aprila. (Izv.) Naš generalni konzul v Solunu je povabil na obed generala Zabarijosa in Paleologa, ki sta mu izrazila svoje zasebno mnenje, da je vstajo v Solunu zanetil Plastiras. Plastiras živi baje v nekem srbskem selu blizu Gjevgljije.

UPORNIKI V SOLUNU OBSOJENI.

Atene, 13. aprila. (Izv.) Izredno vojno sodišče je sodilo vstaje v Solunu in je obsodilo Diabelasa in Karakufasa na smrt, 7 drugih pa na daljšo ječo.

ROMUNSKI DEMENTI.

Bukarešta, 13. aprila. (Izv.) Ker so se iz Rima širile vesti, da potuje bivši prestolonaslednik Karel v Bukarešto in da mu bodo vrnili naslov prestolonaslednika ter da so ga videli v Budimpešti, je izdalo ministrstvo za notranje zadeve pojasnilo. V njem pravi, da je inženier Belu iz Ploestija, ki je zelo podooben bivšemu princu Karlu, odpotoval te dni s svojim svakom v Budimpešto in da so ljudje najbrže videli tega moža in ga zamenjali z bivšim princem Karlom. Zato so vse vesti iz Rima neosnovane.

GROZEN UMOR V SLAVONIJI.

Osiijek, 13. aprila. (Izv.) Vsa Slavonija stoji pod vtisom težkega zločina, ki se je zgodil včeraj zvečer. Ko je delil upravitelj pivovarne v Normanchij Banderjer nameščencem vrtove, se je sporekel z nočnim čuvajem muslimanom Korlatovičem. Ta mu je v jezi zasedil nož naravnost v srce. Korlatović je pobegnil v gozd, a so ga orožniki kmalu prišli. Umorjeni Banderjer je brat v zagrebških trgovskih krogih zelo znanega ravnatelja Sumške delniške družbe v Popovačih Jurija Banderjerja.

VELIKANSKE POPLAVE V BAGDADU.

Bagdad, 13. aprila. (Izv.) Vsled poplave Tigrida je mesto še vedno pod vodo. V nekaterih delih mesta stoji voda še 4 m visoko. Škodo cenijo preko 4 milijone funtov šterlingov.

NIKOLAJ III.

Ruski emigranti so v Parizu proglasili velikega kneza Nikolaja za naslednika na carskem prestolu. V proklamaciji izražajo emigranti prepričanje, da bo ruski komunizem kmalu propadel.

Dnevne novice

★ **Pozor na ovitke (pasice)**, pod katerimi prejmete današnjega »Slovenca«. Številka, ki je utisnjena poleg naslova, bo udeležena pri žrebanju za denarne nagrade. Naročniki, ki prejme pasice s številkami, naj iste shranijo do končnega izida.

★ **Umrli** je dne 9. t. m. v Dvorski vasi, župnija Vel. Lašče, gospa Frančiška Praznik, roj. Oblak.

★ **Umrli** je v Šmartnem pri Litiji Ana Osredkar, vdova cerkovnika Mateja Osredkarja, ki je dolgo vrsto let zgledno opravljala svojo cerkveno službo.

★ **Smrtna kosa**. Pri Sv. Jederti na Laškem je umrl komaj 22 letni član Marijine družbe, Joško Grešak. Rajni je bil v svojem življenju vzor Marijinega otroka. Njegovo priljubljenost je dokazal pogreb, ki je bil obilno obiskan od faranov, sorodnikov in znancev. Ob odprtem grobu mu je govoril domači gosp. župnik.

★ **Abiturientski tečaj na trgovski akademiji v Belgradu se odpravi**. Z bodočim šolskim letom se na trgovski akademiji v Belgradu ukline abiturientski tečaj. To pa iz razloga, ker se opaža znatna hiperprodukcija bančnih uradnikov.

★ **Uporaba zasebnih čitank**. Prosvetni minister je dovolil uporabo zakonito odobrenih šolskih čitank zasebnih izdaj pod pogojem, da so za Srbijo do dveh tretjin tiskane v cirilici, za ostale pokrajine pa obratno.

★ **Na jugoslovanski grafični razstavi v Pragi**, ki se odpravi tekom tega meseca, bodo razstavili izmed Slovencev: Romeo Bučar, Alfred Busbach, Elko Justin, Ivan Kos, Miha Maleš, France Podrekar, Matej Sternen, Rajko Šubic, Bruno Vavpotič in Lojze Žagar.

★ **Preklíc**. Ker se vsled tehničnih ovir ne more vršiti odkritje spominske plošče padlih bojevnikov v Preserju pri Ljubljani dne 18. aprila, se naznanja, da se vrši slavlje in odkritje dne 16. maja t. l. — Odbor.

★ **Načelstvo zadruge rokodelskih in rodnih obrtov v Kranju sporoča**, da se vaje-niška preizkušnja v zadruge spadajočih vajencev vrši dne 22. in 23. t. m.

★ **Železničarski hranilni in posojilni zavod** ima uradne svoje prostore v prostorih nabavljalne zadruge uslužbencev državnih železnic v Šiški, nasproti tovarnemu skladišču gorenjskega kolodvora.

★ **Kdaj dobimo poštno hranilnico?** Pošt-na hranilnica v bivši Avstriji je občinstvu zelo dobro služila. V kraljevini SHS je nimamo, dasi se nam obeta že par let. V Sloveniji je 333 poštних uradov, ki bi lahko opravljali posle poštne hranilnice. Mladina, zlasti šolska, bi se navajala denar hraniti, kar bi bilo pozneje v življenju velikega pomena. Ker bi imela tudi državna blagajna od poštne hranilnice lepe dohodke, je želeli, da se tim preje odpre na poštah hranilnica za vlaganje denarja na poštne hranilne knjižice.

★ **Iz Uradnega lista**. Uradni list za ljubljansko in mariborsko oblast z dne 10. aprila t. l. objavlja: Zakon o ratifikaciji svetovne

Velezanimiva, za političen, zgodovinski in kulturni razvoj slovenskega naroda izredno važna knjiga

Iz mojih spominov

Spisal Franjo Suklje. Cena 70 Din

Dobi se v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani

poštne konvencije, sklenjene v Stockholmu dne 28. avgusta 1924 med kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev in ostalimi državami, čalnicami svetovne poštne zveze. — Pravila za opravljanje državnega strokovnega izpita za zvanje učiteljev merkantilne stroke na drž. dvorazrednih trgovskih šolah. — Odločba, s katero se priznava predmetom industrijske svojine na pokrajinski razstavi vin, cvetic, sadja, živine, konj, higijene in umetnosti v Ljubljani prvenstvena pravica. — Odločba, s katero se vrača mestni občini mariborski pristojnost v vseh poslih, ki se nanašajo na trgovino, obrt in industrijo. — Dopolnitev razpisa o ocarinjenju velocipedov in motociklov. — Odločba glede olajšave za inozemce-posetnike naših kopališč. — Naredba o garanciji mestne občine ljubljanske stavbni zadrugi mestnih nameščenecv v Ljubljani za posojilo 2.000.000 dinarjev.

★ **Vprašanje**. Nek gospod nam piše: Italijanski rodoljub Silvio Pellico, ki je bil za časa absolutizma cesarja Franca I. v Italiji februarja 1822 zaradi zarotništva proti avstrijskemu tujevladju v Benetkah obsojen na smrt in pomiloščen na 15 letno ječo na Spielbergu, pripoveduje v svojih znanih »Le mie prigioni«, da je na poti na Moravsko, ko se je ustavil z eskorto v Ljubljani, kjer so njegova tovariša Canova in Rezia zaprli na Gradu, srečal »gospoda, o katerem so rekli, če sem prav razumel, da je magistratni tajnik. Bil je zelo človekoljuben in je srčno in spoštljivo govoril o veri. Domnevam pa, da je bil duhovnik; duhovniki v teh krajih se oblačijo namreč kakor civilisti. Bil je odkritega obraza, ki je vzbujal spoštovanje; žal mi je bilo, da se nisem mogel bolj z njim seznaniti in da sem pozabil, kako se piše.« — Zanimalo bi pač vsakega, ali obstojajo kakšni zgodovinski viri, ki sporočajo njegovo ime in ali je kakšnemu našemu zgodovinarju to znano?

★ **Iz davčne službe**. Za davčnega asistenta na okrajnem davčnem uradu v Šibeniku je imenovan Dragotin Vončina, do sedaj pri davčnem uradu Ljubljana-mesto. — Vpokojen je davčni oficial Ivan Cerkovnik v Mariboru. —

★ **Obrtna zveza** se je ustanovila v nedeljo dne 11. t. m. za Brežiški okraj. Za na-

čelnika je bil izvoljen Andrej Kralj; podnačelnik Franc Frankovič; odborniki: Alojz Omerza, Ivan Zorko, Pavel Volčojšnik, Ivan Pleterški, Martin Lipšina; tajnik Ivan Ostrilič, namestnika pa Franc Florjančič in Ivan Krofelj.

★ **Zveza narodnih manjšin v Nemčiji**, v kateri so se združili Poljaki, Lužiški Srbi, Litavci, Danci in Frizi je izročila nemškemu konclerju spomenico, v kateri zahtevajo, naj bi se zakon jasno glasil, da imajo pripadniki narodnih manjšin iste pravice kakor Nemci, da uradi in uradniki ne smejo žaliti pripadnikov manjšin zaradi rabe njih materinščine in da društveno življenje manjšin ne sme biti namenoma omejevano. Zahtevajo tudi, da se ustanovi poseben manjšinski urad, ki bi se imel baviti s težnjami manjšin. Za 113. člen državne ustave se vlada ni zmenila; sicer se pa ta člen tako nejasno glasi, da ga je oholi Prus rabil celo proti tistim, v čijih brambo je imel služiti. S pripadniki manjšin se je postopalo tako kakor z občani drugega reda, a proti žalitvam uradov so bile manjšine doslej brez moči. — Nemške narodne manjšine imajo v slovanskih državah z rožicami poslano, Slovani so pa tako v Nemčiji kakor v Avstriji brezpravna raja.

★ **Zapeljanega dekleta umoril z zastrupljenimi bonboni**. V Sorki pri Zalcu se je izvršil minulo nedeljo strašen zločin, kakršnih naša podeželska kriminalna kronika beleži le malo. Posestnikov sin, komaj 24letni Vasle je imel že delj časa ljubavno razmerje s Puškovo hčerko iz Ponikve. To razmerje ni ostalo brez prezgodnjih posledic in pred kratkim je povedalo dekle fantu, kaj se je zgodilo. Fant je vzel to obvestilo na videz povsem mirno na znanje, sklenil pa je nekaj groznega. Povabil je dekleta v nedeljo na sestanek k Cesarjevi žagi v Sorki, češ, da se bosta pomenila, kaj bosta napravila in kako bosta celo zadevo uredila. Nič hudega ni dekle slutilo in je bilo še celo veselo, češ, da je fant kljub temu odkritju še vedno prijazen in dober. Ko sta se sestala, sta se na videz pobotala in ko sta se vračala roko v roki domov, je ponudil fant med veselim kramljanjem dekletu neke bonbončke. Dekle jih je vzelo in pojedlo. Toda fant ji je dal strupa. Postalo ji je nenadoma tako slabo, da se je komaj privlekla do prve hiše, kjer je povedala, kaj se je z njo zgodilo. Fant pa je pobegnil, ko je videl, da zastrupljeni bonbončki

Danes in jutri

se bodo v naših upravah v Ljubljani in Mariboru (v Mariboru samo še danes) izdajale za žrebanje denarnih nagrad za naročnike potrebne številke. Ljubljanski in mariborski lokalni naročniki vsakdanjega »Slovenca«, ki so imeli 31. marca plačano naročnino za prvo četrtletje 1926, naj v teh dnevih osebno ali po kom drugem dvignejo te številke. Žrebanja za nagrade se ne morejo udeležiti naročniki, ki ne bodo prejeli potrebnih števil. Poštni naročniki dobe svoje številke vtisnjene na ovitku današnjega »Slovenca«, zato naj istega shranijo.

delujejo in je bil uverjen, da bo obležalo dekle mrtvo ob poti in ne bo imelo več prilike povedati, kaj se ji je pripetilo. Dekle je v silnih mukah umrlo čez nekaj ur, fanta pa so aretirali in je vpriču izpovedi deklice tako prepadel, da je končno priznal svoj zverinski zločin.

★ **Požar v Spodnjem Dupleku** (župnija Sv. Martin pri Vurbergu). Velika nesreča je zadela mladega posestnika v Spod. Dupleku Alojzija Laufer. Nenadoma je izbruhnil v noči na njegovem posestvu požar, ki se je oprjel hiše in gospodarskega poslopja. Pogorela je do tal hiša, gospodarsko poslopje, živina razen dveh krav, krma in živeč. Laufer se je prebudit iz trdega spanja, ko je bilo že vse v ognju. Posrečilo se mu je oteti le nekaj živine in družino. Ko se je rušila goreča streha, je junaški Laufer še enkrat skočil v hišo in rešil iz nje 80 let staro teto. Laufer si je pri tem napornem poslu obžgal obe roki. Po župniji se javno govori, da je Lauferju uničila imetje hudobna roka.

★ **Krasna izbira najnovejših bluz**. — M. Kristofič-Bučar, Stari trg 9.

Ljubljana

© Samo danes in jutri morejo ljubljanski p. n. naročniki v naši upravi osebno ali po kom drugem dvigniti za žrebanje denarnih nagrad potrebno številko. Pravico do soudeležbe pa imajo samo oni, ki so do 31. marca plačali naročnino za celo prvo četrtletje.

© Dovoljena garancija ljubljanske mestne občine stavbni zadrugi mestnih nameščenecv. Uradni list z dne 10. t. m. objavlja sledečo naredbo velikega župana ljubljanske oblasti: Na podstavi § 81. občinskega reda za mesto Ljubljano in v zvezi s členom 2. zakona o obč. upravi dovoljujem sporazumno z delegacijo ministrstva financ v Ljubljani, da prevzame mestna občina ljubljanska garancijo stavbni zadrugi mestnih nameščenecv v Ljubljani za posojilo dveh milijonov dinarjev zaradi zgradbe stanovanjskih hiš za njene člane ob nastopnih pogojih: Vsak član zadruge mora podpisati zadolžnico za znesek stavbne glavnice, ki ga je porabil; mestna občina ostane lastnica vseh zgradb, dokler ni posojilo do zadnje pare amortizirano; amortizacijske kvote, ki bi jih morali plačevati posamezni nameščeneci, mora redno vsak mesec odtezati vsem članom mestno knjigovodstvo od služ-

Fine površnike
za gospode, priporoča tvrdka
A. KUNC, LJUBLJANA
po zelo zmernih cenah.

Žrebanje se bo vršilo 30. maja t. l.

ORLOVSKI STADION V LJUBLJANI.

Cena 10 Din. **Srečka št. 048918** Cena 10 Din.

za loterijo

v korist zgradbi Orlovskega stadiona v Ljubljani, dovoljeno z odlokom ministrstva za poljedelstvo z dne 20. junija 1925, št. 22.337.

Žrebanje se bo vršilo na Cvetno nedeljo dne 28. marca 1926 pod državnim nadzorstvom.

Akcijski odbor za zgradbo Orlovskega stadiona v Ljubljani:

Zorančič *Stanič* *Gršar*

odbornik. predsednik. odbornik.

Koncert društva učiteljev glasbe.

Dne 10. t. m. je bil v hotelu Unionu koncert Društva učiteljev glasbe v Ljubljani, ki se je 11. t. m. še ponovil. Ta dva koncerta sta bila obenem prvi nastop pevskega zbora slovenskih učiteljev in proslava 75 letnice slovenskega skladatelja P. Hugolina Sattnerja. Društvo učiteljev glasbe, ki se je lani ustanovilo, si je koj spočetkom stavilo na program, postaviti tak zbor po češkomoravskem vzorcu, kakršen naj bi postal naš prvi in reprezentativni činitelj na polju vokalne reprodukcije. Zbor se je res osnoval, vršili so se potrebni pevski kurzi in na tem koncertu se je ta zbor prvič pokazal slovenski javnosti, porabivši priliko proslave jubileja rojstva enega izmed najproduktivnejših naših skladateljev.

Program ni prinesel nič novega. Najprej je nastopil srednješolski zbor pod vodstvom gosp. J. Brnobiča, ki je odpel gotovo vsakemu našemu pevcu poznani, priljubljeni Sattnerjev zbor starejšega datuma, ki pa je še vedno živ, v kolikor ni že skoro ponarodel, namreč oni melodični »Gori, gori na planine« z bariton-skim solom (g. Betetto) in »Pozimi iz šole«, oboja iz Mohorjeve pesmarice, danes tako malo cenjene, ki pa je vokalnim potrebam za svojega izdajanja vtisnila na Slovenskem tako globok pečat. Zbor učiteljev je nato nastopil in podal Lajovčev ženski zbor z orkestrom (sodeloval je orkester Dravske divizijske oblasti) »Gozdna samota« in Premrlovo »Naše pesem« za mešani zbor in orkester; višek večera pa je bila Sattnerjeva kantata »Jeftejeva prisega«

za soli (Betetto, Bajukova), mešan zbor in orkester, ena izmed najbolj dramatičnih skladb jubilaritovih sploh.

Sattnerjevo delo na polju vokalne in instrumentalne, še posebej cerkvene glasbene produkcije je ogromno in je intenzivno zadoščalo in bo še zadoščalo konsumpcijskim potrebam, dasi morda po svojem stilnem značaju ne bo na razvoj moderne glasbe imelo širšega vpliva. Sattner je izrazil melodič, se izraža v dogmatični harmoniji in tonalnem kontrastu (često na način, ki je blizu klasicistom in starim baročnim mojstrom). S temi sredstvi dosega zelo melodično, često romantično-čustvene efekte, ki se trdovratno drže ob strani moderne impresionistične in ekspresionistične glasbe. V tem delu ima »Jeftejeva prisega« položaj ene izmed najbolj dramatskih skladb Sattnerjevih. Nje kompozicija se ravna občutenjski - ilustrativno po tekstovem smislu in se odlikuje po trezni in logični instrumentaciji. Zbor in dirigent sta ji na koncertu posvetila veliko pažnje kot točki, ki naj označi delo jubilarita z najbolj značilne strani.

Realizacijo dolgo pričakovanega učiteljskega pevskega zbora s strani Društva učiteljev glasbe treba pozdraviti kot velevažno doseženje na polju naše vokalne reprodukcije. Zbor z najvišjimi ambicijami pri Slovincih se nam je na tem koncertu prvič predstavil. Šteje okrog 90 članov in članic, razpolaga s pomena vrednim ženskim zborom, zlasti alti, in fundamentalni basi, dasi bo treba pri vsesplošni suši tenorjev te še »nasaditi«. V zelo kratkem času svojega obstoja je zbor pod vodstvom bivšega Maticinega zborovodje g. Kumarija (ki nam sedaj, žal, uhaia v Zagreb, s čemer izgubljam

marliverga delavca) premagal začetke svojega vokalnega studija in nam na tem koncertu pokazal prvo fazo svojega napredka. Glasovne skupine seveda še niso vlitte enotno, del pevcov seveda še ni dosegel brezhibnega prednašanja, toda dirigent si je zbor že precej discipliniral, kar se je pokazalo v dosti točnih intenzitetnih razmerjih glasovnih skupin, v precej gibčni dinamični obdelavi, v tem, kako je zbor odgovoril težnjam vodje po izrazitem prednašanju fraze itd. Za začetek je bilo to veliko. Želimo zboru hitrega in temeljitega napredka, da bo mogel čimprej postati to, za kar se je ustanovil; naj živi in obstoja v plemeniti tekmi z ostalimi našimi zbori.

G. Kumar je glavni točki, največji točki, »Jeftejevi prisegi« posvetil največ pažnje. Prvi večer sta bila zbora »O nevihti« in »Naša pesem« malo raztrgana po pavzah, oziroma glede hitrice malo inadektivno podana, kar gre deloma na račun prvega nastopa zbora; drugi koncert pa je v tem oziru pokazal razveseljivo zboljšanje. G. Kumar je storil vse, kar mu je bilo mogoče, da izčrpa dramsko in občutenjsko - izrazno bogastvo skladb. G. Betetto in ga Bajukova sta svoji solistični vlogi izpolnila kakor je bilo skladbam v prid. Orkester dravske divizije, treba reči, topot zlasti pri Lajovčevi in Premrlovi skladbi, ni dosegel svoje tiste višine, kakršne smo od njega povprečno vajeni, kar gre morda na račun mnogih novincev v njem. Saj vemo, s kakšnimi težavami se ima boriti ta orkester; vendar je škoda za orkesterski part omenjenih skladb. — Pri tem treba naglasiti naravnost obupno dejstvo, da imamo v Ljubljani cele tri orkestre, če pa je treba enega, pa ni čisto nobenega na razpo-

lago; vsaj za opernega vemo točno, da je svoje sodelovanje za to priliko odrekel, baje iz denarnih razlogov. Kdaj bomo mi Slovenci tako daleč, da se bo kdo od nas žrtvoval za stvar, za našo slovensko, ne Kumarjevo stvar in ne samo za prokleti dinar? Ali so naše glasbene prilike res tako neizmerno zapletene, da se ne bi itak redki koncerti dali namestiti v večerih, ko opernih predstav ni in ali naš operni orkester, ki sestoji baje iz samih velikih umetnikov, ne bi imel kdaj še kake pol urice časa za kaj drugega kakor samo za svojo mesečno plačo. Bolestno so te razmere z vsemi temi umetniškimi dolgimi lasmi, intrigami in kavarniškimi zabavljalnimi krogi; vse drugo je tu, le ne enega; no, povejmo si odkrito: resničnega žrtvovanja za kolektivno stvar ni, tihih delavcev je premalo, govornikov pa je preveč!

Facit je ta: imamo učiteljski pevski zbor, ki je začel in že pri prvem začetku pokazal tolik dosegaj, da moremo upati že v bližnji bodočnosti na velike uspehe, ko pa povsem dozori, nam bo postal to, kar mu je cilj in tega mi rabimo; prvič za svojo porabo in drugič za potrebno reprezentanco v inozemstvu, za umetnostno komunikacijo. Naprej! (Nekemu kolegu v glasbenem referatu, ki je novinec, smairamo za dolžnost povedati tole: Kobilica ni potenca goslača, kolofonija ni umetnost, »strokovne« čenče muzikalnih rokodelcev, ki jih je mogoče na uho vleči po kavarnah, niso kritika, in dirigentove »burne, krčevite, nervozne, razočarajoče geste« še vedno niso znak neumetnika marveč še vedno lahko zbor vodijo.) V.

Darujte za Ljudski sklad SLS!

benih prejemkov ter izročiti odtegljaje neposredno denarnemu zavodu, ki je dal posojilo. Posojilo mora biti plačevano v 15 letih.

○ Danilova proslava na Ljudskem odru. Vstopnice za predstavo »Deseti brate«, ki jo uprizori Ljudski oder v Ljubljani v nedeljo, dne 18. t. m. ob 8 zvečer v proslavo 50 letnice umetniškega delovanja starostne slovenskih igralcev g. Danila, se dobe od danes dalje v Ljudskem domu, I. nadstropje, zvečer od 5—7 pa v II. nadstropju.

○ Umrli so v Ljubljani: Marcela Oblak, hči ključavničarja, 1 leto. — Janez Kokalj, sin delavca, 7 let. — Viljemina Birk, hči zidarja, 7 let. — Marija Šušteršič, trgovka, 37 let. — Anton Javoršek, nadučitelj v p., 74 let. — Matevž Čučnik, sin kurjača, 5 mesecev. — Drago Besov, zas. uradnik, 32 let. — Ivan Potokar, čevljar, pomočnik, 71 let. — Franc Močnik, obč. ubog, 63 let. — Marija Prinčič, hči vrvarja, 2 in pol leta. — Friderik Križaj, ključavničar, 58 let. — Danica Podgornik, hči mizarkega pomočnika, 4 leta. — Danijel Golob, šol. učenec, 8 let. — Franc Izak, dninar, 35 let. — Franciška Drobnič, hišarica, 66 let. — Jernej Martinčič, užitar, 65 let. — Anton Krajšek, briv. pomočnik, 18 let. — Ivan Janežič, mesar, 43 let. — Franc Dolenc, posestnik, 70 let. — Anton Gorjanc, sin modistinje, 3 mesece. — Igor Grudinski, sin univ. prof., 11 let. — Ivana Pirkovič, posestnica, 76 let. — Jožefa Juvan, posestnica, 57 let. — Josip Zitterschlager, sodni sluga v p., 85 let. — Ignac Vidmar, uradnik lic. knjižnice v p., 84 let. — Včeraj je umrla nagle smrti ga. A. Babka, trgovka v Ljubljani.

○ Državna posredovalnica za delo v Ljubljani. V času od 28. marca do 1. aprila 1926 je bilo v Državni posredovalnici za delo razpisanih 52 prostih mest, 99 oseb je iskalo dela, v 55 slučajih je urad posredoval s uspehom in 17 oseb je odpotovalo. Od 1. januarja do 3. aprila 1926 je bilo skupaj razpisanih 1106 prostih mest, 1786 oseb je iskalo dela, v 745 slučajih je urad posredoval s uspehom in 296 oseb je odpotovalo.

○ Društvo za otroško varstvo in mladinsko skrb v sodnem okraju Ljubljana razglasa, da se vrši redni letošnji občni zbor dne 26. aprila 1926 ob 18 v sodni dvorani štev. 16 (sodniško poslopje, pritličje, na levo) s temle dnevnim spedom: 1. Poročilo odbora in računskih preglednikov. 2. Volitev odbornikov in njih namestnikov za funkcijsko dobo 1926 do 1928. 3. Volitev dveh računskih preglednikov. 4. Slučajnosti. Ako ta društveni zbor ne bi bil sklepčen ob določeni uri, vrši se pol ure pozneje občni zbor, ki je sklepčen ob vsakem številu navzočih družvenikov.

○ Koncert pevskega zbora »Krkovo-Trnovce« je preložen na jutri, t. j. na četrtek dne 15. t. m., in sicer zaradi tega, ker sodeluje danes — v sredo — tenorist Svetozar Banovec pri premijeri Borisa Godunova. Koncert se bo vršil tedaj jutri v dvorani Filharmonične družbe ob 8 zvečer. Prej kupljene vstopnice veljajo. Cenjeno občinstvo opozarjamo na to izpoved.

○ Redni občni zbor osrednje škopske zadruge r. z. z. o. z. v Ljubljani se bo vršil v nedeljo dne 16. maja 1926 ob 10 dopoldne v spodnjih prostorih I. del. konsumnega društva v Ljubljani, Kongresni trg 2 s sledečim dnevnim redom: 1. Čitanje zapisnika o zadnjem občnem zboru. 2. Čitanje revizijskega poročila. 3. Poročilo načelstva in nadzorstva. 4. Odobritev računskega zaključka za leto 1925 in sklepanje o razdelitvi čistega dobička. 5. Dopolnilna volitev načelstva. 6. Volitev nadzorstva. 7. Slučajnosti. V slučaju, da bi navedeni občni zbor ob napovedani uri ne bil sklepčen, se bo vršil pol ure pozneje drugi

»UP BOLNIKOV«

3 pesmi k Sv. Jožetu za mešani zbor in orgle, zložil AL. Mav, so izšle. Dve priprosti, srednja slovesna. Cena partituri 4 Din. — Dobe se v Jugoslovanski knjižnici (Ljubljana) in pri skladatelju (Sv. Jožef, Celje). — Za Varstvo sv. Jožeta bodo prav prišle. 2454

Egiptovsko pismo.

Aleksandrija, 8. aprila 1926.

† Dr. Alojzij Musil.

Na velikonočni ponedeljek 5. aprila se je pri piramidah v Egiptu smrtno ponesrečil svetovno znani orientalist monsign. Dr. Alojzij Musil, redni profesor praške univerze.

Potoval je z drugimi turisti o veliki noči v Egipt. V ponedeljek popoldne je z družbo obiskal tudi piramide. Splezal je sam brez spremljevalca na najvišjo piramido, in sicer brez vsake težave, ker je bil mož zdrav in krepak. Od družbe pa ni nihče hotel z njim, marveč so ga ob vznožju čakali. Ko se je profesor vračal in je bil že tri četrtine piramide proti vznožju preplezal, se je videlo, da je omahnil. Stopil je bil napačno in se je začel valiti navzdol po piramidi. Ko se je privlekl do vznožja piramide, je bil ves razmesarjen in mrtev. Prepeljali so ga v bolnišnico v Kairo, kjer je bil 6. aprila pogreb.

Rajni učenjak je bil rojen l. 1868. v Richthofnu na Moravskem. Kot teolog in imeniten raziskovalec Arabije je dluj časa preživel v Jeruzalemu. Po svetovni vojni je bil pozvan kot redni profesor na teološko fakulteto v Prago. Bil je ena največjih kapacitet na polju orientalistike, svetovnega slovesa. R. i. p. i.

P. Adolf Čadež.

občni zbor z istim dnevnim redom in na istem prostoru, ki bo veljavno sklepal ne glede na število glasov.

○ Društvo jugoslovanskih inženjerjev in arhitektov — Sekcija Ljubljana javlja, da se je za leto 1926. izvoljeni upravni odbor konstituiral tako-le: Predsednik inž. Janko Mačkovec, I. podpredsednik inž. Leo Mencinger, II. podpredsednik inž. Alojz Hrovat, I. tajnik inž. Ladislav Bevc, II. tajnik inž. Nace Perko, I. blagajnik inž. Ciril Pirc, II. blagajnik inž. Josip Černivec, I. knjižničar inž. Karol Tavčar, II. knjižničar inž. Stanko Dimnik, I. gospodar inž. Blaž Pristovšek, II. gospodar inž. Josip Štolfa. Odborniki: inž. Josip Pavlin, inž. Pavel Vrbič, inž. Fran Zelenko. Člana nadzornega odbora: inž. Viktor Skaberne, inž. Vinko Strgar.

○ Stari grobovi. Pravica uporabe grobov na mestnem pokopališču, ki je bila pridobljena pred 20 leti, je glasom pokopališkega redne mestne občine ugasnila. Stranke, ki imajo na imenovanem pokopališču grobove in jih želijo še naprej obdržati, morajo plačati trzadevne pristojbine pri mestni blagajni najkasneje do 15. maja t. l. Po preteku tega roka bo mestna občina prosto razpolagala z grobovi in na njih stojičimi nagrobnimi kamni, ograjami itd. Pristojbina obnovitve grobov za nadaljnjih 20 let znaša: Za rodbinski prostor (8 grobov) 375 Din, za rodbinski prostor (2 groba) 250 Din, za grobove odraslih 75 Din, za grobove otrok 40 Din.

○ Gremij trgovcev v Ljubljani je imel sinoči v gremijski zbornici v palači Ljubljanske kreditne banke svoj redni letni občni zbor za preteklo poslovno leto. Zborovanje, ki je bilo določeno na 7. uro zvečer, se je otvorilo ob 8. uri in je bila udeležba povsem zadovoljiva. Zborovanje je otvoril predsednik gremija g. Gregorc, ki je po običajnem pozdravu ugotovil sklepčnost in pozdravil zastopnika velikega župana g. Čebuno, dalje zastopnika Trgovske in obrtniške zbornice gg. dr. Windischerja in Pretnarja, zastopnika pomočniškega zbora gremija gosp. Zemljica, vodjo gremijske šole g. Gruma in pa zastopnike ljubljanskih časopisov z iskreno prošnjo, da tudi v bodoče pospešujejo trgovske interese in z zahvalo za dosedanje naklonjenost. Pred prehodom na dnevni red se je spomnil predsednik tekom leta umrlih članov, in sicer prvega slovenskega gremijskega načelnika g. Ivana Kneza ter pet umrlih članic in pa 18 umrlih članov. V znak sožalja so se dvignili zborovalci s svojih sedežev. Nato je prečital obsežno in jako izčrpno sestavljeno predsedniško poročilo, o katerem prinašamo podrobno poročilo kakor tudi izvešček »Poslovnega poročila za leto 1925«, katero je sestavil in predložil zborovalcem gremijski tajnik L. Šmuc, v eni prihodnjih števil. Poročilo predsednika in tajnika ste bili z odobravanjem sprejeti, kakor tudi blagajniško poročilo. Po odobritvi proračuna za tekoče leto je predlagal predsednik več sprememb gremijskih pravil, ki pa ne vsebuje nobene bistvene spremembe. Tudi te spremembe so bile brez ugovora sprejete. — Po kratkem odmoru se je vršila nato dopolnilna volitev načelstva in so bili izvoljeni na predlog g. Samca sledeči gospodje: Gregorc Ivan, veletrgovec v Ljubljani, kot načelnik; dalje gg. Kavčič in K. A. Kregar, kot podnačelnika; kot namestniki pa gg. Aleks. Knez, Al. Mohorič, Franc Pavlin in Ivan Bahovec. Nato so se vršile volitve v razne odseke in so bili izvoljeni: dva delegata v pomočniški odbor, in sicer gg. Derenda in Zelenčnikar, v šolski odbor gg. Ivan Gregorc in Ignac Novak, in pa v Zvezo trgovskih gremijev delegatje: Ivan Kostevc, P. Fabian, I. Breznik in Zorc. — Nato je pozdravil zborovalce v imenu Zveze trgovskih gremijev in pa kot predsednik ljubljanske borze gosp. Jelačin, ki je kratko in bistveno obrazložil potek in delovanje naše ljubljanske borze, kateri so šli na roke vsi večji denarni zavodi. Posebno je poudarjal delovanje borzne razsodišča, ki je že neobhodno potrebno v izogib raznim zmotenim in dragim inštančnim tožbam. — Nato se je razvila jako živahna in precj dolgotrajna debata glede ureditve vprašanja radi odpiranja in zapiranja trgovin. V splošnem se je poudarjalo, da se obdrži 10urni delavnik, le glede razdelitve delavni ur je bilo stavljenih več predlogov, nakar je bil sprejet predlog g. Pavlina, in sicer delavni čas od pol osmih zjutraj do pol ene popoldne in pa od dveh popoldne do sedmih zvečer, z dodatnim predlogom g. Simončiča, ki pa velja samo za poletni čas in za Šiško, in sicer od 7. do 12. ure popoldne in pa od 2. do 7. ure zvečer. Nedelje in prazniki se praznujejo; glede praznikov, ki pridejo tu v poštev, pa bo izdal gremij ne posebne okrožnice. Ta delavni čas naj velja tudi za kramarje po vežah in stojnicah. Končno se je določilo, da stopijo te določbe v veljavo s 1. majnikom in so trgovine na 1. majnik tudi odprte. — Nato se je razvila debata glede carinjenja blaga, o čemer pa se bo še posebej razpravljalo. Ker drugih samostojnih predlogov ni bilo in je bil s tem dnevnim red izčrpan, je zaključil predsednik zborovanje s ponovno zahvalo za udeležbo in živahno sodelovanje.

Gradimo STADION - kupujmo srečke!

Kamnik

Občni zbor Vincencijeve konference za župnijo Kamnik se je vršil v nedeljo 11. t. m. Bil je prav dobro obiskan. Otvoril ga je predsednik g. A. Hvastija. Pozdravil je gg. p. priorja Valerijana Učaka, predsednika uprave sveta Vincencijeve družbe g. Lavtižarja, gosp. kanonika in dekana Iv. Lavrenčiča ter navzoče člane in dobrotnike Vincencijeve družbe. Kratko je obrazložil njen pomen in organizacijo. Sledilo je zanimivo, vseskozi praktično predavanje g. priorja patra V. Učaka, ki je podal s pravnim in globokim vpogledom v sedanje razmere za vse karitativno delo praktične in v poštovanja vredne smernice. Tako jedrnatega in hkrati praktičnega predavanja nismo še čuli nikdar. Predsednik g. Lavtižar pa je podal nekaj statistike o delu Vincencijeve družbe. Bila je zanimiva, ker kaže, koliko dela je še treba med nami, da se bomo mogli meriti vsaj deloma z velikimi narodi na polju karitativnega dela. Predsednik je pohvalil kamniško konferenco kot eno najbolj delavnih. Izvajanjem gg. priorja p. V. Učaka, kakor tudi Lavtižarja je sledilo živahno odobravanje, kar dokazuje, da so sledili navzoči zborovalci z zanimanjem obema govornikovoma in da so umeli vso važnost dobrotelosti v sedanjih težkih razmerah, ko vedno bolj narašča brezposelnost in ko se radi težkih gospodarskih razmer mnoge družine pogrezajo v vedno večjo bedo. Sledila so poročila tajnika, blagajnika in preglednika računov. Iz teh poročil je razvidno, da je vršila Vincencijeva konferenca v preteklem letu veliko dobrotelno delo v kamniški župniji. Vsa čast dobrotnikom, da so podpirali družbo tako velikodušno in poštvalno vse leto. Med dobrotniki Vincencijeve konference se odlikuje posebno Hranilnica in posojilnica na Šutni, ki je zadnja leta darovala konferenci prav znatne vsote in tako pomagala lajšati bedo. Naša iskrena želja je, da bi v kamniški župniji vsi, ki krščansko mislijo in čutijo, pristopili k Vincencijevi družbi kot člani in dobrotniki ter tako pomagali širiti in utrjevati božje kraljestvo na zemlji po ljubezni in dobrotelosti.

Maribor

Borza dela.

Gotovo je, da bo treba prenarediti napis, ki se je dosedaj glasil: Državna borza dela. Država je nehala plačevati to pomembno delavsko posredovalnico, pa je črtala ime — »državna«. Zdaj je v Ljubljani Delavska zbornica prevzela skrb za ta urad. Naprošamo jo pa, da črta še besedo »borza«. Kako naj to razumejo naši delavci. Pred kratkim je stala gruča delavcev, ki je prišla iskat dela, pred to tablo, pa so si razložili napis: borba dela, borba za delo. Eden med njimi je bil učenejši in je razložil ime »borza« s tem, da jo je primerjal s trgovsko borzo in je rekel: »Tu se trguje z našim delom.« Končno so se šele domenili, da je to navadna — posredovalnica za delo.

□ Zamenjava posesti. Stolnožupnijska nadarbina je bila dosedaj brez gozda. Zato se je že dalj časa delalo na to, da se del nadarbinskega polja zamenja za gozd. Ta zamenjava se je zdaj končno izvršila. Polje in breg ob vinarški šoli se je zamenjal za velik gozd, katerega lastnik je bil baron Twiel. Pri zamenjavi je bil prisoten g. A. Podlesnik. Zamenjava pa je hotela ovirati tukajšnja Orjuna, ki je poslala na vse urade protest, da se posestvo »mrtev roke« daje tujcu, ki pa v resnici ni tujec, saj je g. A. Podlesnik doma iz St. Lovrenca. Poleg tega pa je ta zamenjava za manjši del ozemlja pridobila veliko večji kompleks zemlje, kar bi moralo biti Orjuni po volji. Kolikor smo izvedeli, se ni oziral nobeden urad na neprimeren nastop Orjuna, ki se vtika v stvari, katere je prav nič ne brigajo. Zamenjava je zdaj zaključena in g. A. Podlesnik že dovaža potrebščine, ker bo na dobljenem prostoru zidal.

□ Klub katol. starešinstva ima v sredo, 14. t. m., prijateljski sestanek ob 8. uri zvečer v prostorih Zadrugne gospodarske banke. Razgovor o tekočih stvareh.

□ Vrtarski tečaj za vzgojo zgodnje zelenjadi in sadik priredi podružnica Sadjarskega in vrtarskega društva za Maribor in okoliš v ponedeljek, dne 19. aprila, na drž. srednji vinarški in sadjarski šoli v Mariboru. Tečaj je teoretičen in praktičen ter traja od 9. do 12. in od 2. do 5. ure popoldne. Vrtarji in ljubitelji vrtarstva brez razlike spola se vabijo k obilni udeležbi. V slučaju slašega vremena se preloži tečaj na torek, 20. aprila.

□ Angleški krožek je na svojem zadnjem občnem zboru sklenil prirediti angleško-slovenski slovar. Ker pa sta se zdaj javila dva gg. profesorja iz Ljubljane, da imata tak slovar že skoro izgotovljen, zato bo angleški krožek opustil svoj načrt. Prijatelji angleškega jezika bodo pa kmalu dobili priročen slovar.

□ Poselska zveza v Mariboru zelo lepo napreduje. Organizirane služkinje so za svoje društvo izredno poštvalne. Da pokažemo svoje priznanje njihovemu delu, se bomo udeležili prireditve Poselske zveze, katere bo v nedeljo, 18. t. m., ob 5. uri popoldne v prostorih Katol. mladine, Splavarska ulica.

□ Slovenska šajerska in Prekmurje, knjiga Slovenske Matice v Ljubljani, delo ne-

Vsak moški

naj se prepriča, da Josip Ivančič LJUB. prodaja trdka Mikošičeva cesta št. 4 (v hiši gostilne pri »Stefanu«) najbolje in najprejnejše češko in angleško sukno po tovarniških cenah, in to le do 31. V. t. l. To ni prazna reklama, ampak gola resnica!

umorno delavnega strokovnjaka g. prof. dr. Franca Kovačiča, je vzbudila povsod, tudi po Mariboru, splošno zanimanje. Knjiga se bo te dni dobila v knjigarni tiskarne sv. Cirila, Aleksandrova cesta. — G. profesor piše zdaj še zgodovino lavantinske škofije, ki bo leta 1928. praznovala 700letnico obstoja.

□ Čuden razmah SDS pri vedno zaprtih durih tajništva. Samostojni demokratje so se začeli v zadnjem času po poročilih »Tabora« in »Jutra« močno gibati v celem mariborskem okrožju. Da je SDS strankarski napredek prazen bavljav, je najboljši dokaz ta, da je tajništvo SDS v Cankarjevi ulici dan na dan od jutra do večera skrbno zapahnjeno s težkimi železnimi vrati. Stranka, ki po časopisju tako raste kakor SDS, ki morala imeti tajništvo, ki bi bilo vedno na razpolago množičnim pristajšem, a ne da zaklepa navodila in nasvete za železna vrata.

□ Nov uradnik mestne hranilnice. Gosp. Stanko Povalec nastopi 15. t. m. pri mestni hranilnici službo uradnika.

□ Popravila potrebnih hiš je po mestu v vsaki ulici dovolj. Mnoge so bile pobeljene pred pol stoletjem in danes že omet odpada. Take hiše kaze cele ulice. Mnogo se je sicer v tem pogledu že storilo in nekatere se popravljajo. Na posestnike, ki se za zunanji izgled hiše ne zmenijo, bi se pa moral izvršiti pritisk od oblasti, da dajo poslopja pobeliti.

□ Šahovska tekma se vrši danes zvečer v restavraciji »Union«. Pričetek ob osmi uri. Deske je prinesli s seboj. Po tekmi, ki se mora končati v enem večeru, se razdele darila. — Vabljeni so vsi mariborski šahisti.

□ Mraz je napravil v noči od 12. na 13. t. m. v Mariboru in okolici mnogo škode. Porezle so cvetoče marelice, breskve in črešnje. Tega sadja bo letos le malo na trgu.

□ Seja širšega odbora društva stanovanjskih najemnikov se je vršila v ponedeljek zvečer v prostorih gostilne Pečnik. Odbor je sklenil sklicati za prihodnjo nedeljo veliko protestno zborovanje stanovanjskih najemnikov.

□ Težka avtomobilska nesreča se je zgodila na državni cesti iz Maribora proti Pesnici preteklo soboto proti večeru. Iz Maribora je vozil z avtomobilom g. Matjašiča g. Sinkovič, nasproti pa je pripeljal avto nekega Nemca iz Berlina. G. Sinkovič se je umaknil na desno, Nemec pa na levo in tako sta zadela skupaj. Pri trčenju si je g. Sinkovič strl obe roki dvakrat, g. Matjašič pa je dobil poškodbe na glavi in nogi. Tudi avto se je razbil. Nemški avto je sicer enako veliko škodo trpel, a ljudem v njem se ni nič zgodilo.

Maribor in okoliške občine.

II.

V razmotirvanjih v velikonočni številki Slovenca (3. aprila 1926, št. 77) sem podal splošno primerjavo dajatev Mariborčanov in občanov okoliških občin svojim občanom. Trdil sem, da Mariborčani ne plačujejo mnogo več dajatev, kakor občanarji okoliških občin, akoravno pri površnem primerjanju opazimo, da plačuje Mariborčan 307 Din, občanar kake okoliške občine pa v nobenem slučaju nad 55 Din. Tu nekaj podatkov za resničnost gornje trditve.

Mariborska občina dobiva (po proračunu za l. 1926) v rednem prometu za kritje svojih izdatkov:

1. iz podjetij (prispevki in prebitki)	647.771— Din
2. iz najemnin za poslopja, zemljišča in za uporabo javnega sveta	1.335.067— "
3. iz raznih pristojbin, obresti, prispevkov in povračil	376.444— "
Skupaj	2.359.388— Din
4. na tržni	820.000 Din
5. na sejmšišni pristojbini	65.000— "
6. na plovlini in tehtarini	48.000— "
7. za uvoz žitnih pridelkov	1.600— "
Skupaj	434.600— Din
8. Na davščinah dobiva	
a) 100% doklado na zemljiški davek	3.922.71 Dir
b) 40% doklado na hišno najemn. davek	330.793-72 "
c) 100% doklado na pridobitno, krošnjarino, plačarino in rentnino	296.727-93 "
d) 300% doklado na trošarino od vina in sadjeveja	1.600.650— "
d) obč. doklado za prenos iz pogodb med živimi	70.000— "
e) 5% kanalsko pristojbino	318.373— "
f) 20% gostiščino	1.408.166— "
g) priras. kar. no	100.000— "
h) naklado na pivo	550.000— "
i) naklado na žganje	100.000— "

Skupaj 4.778.633-36 Din

9. Na drugih davščinah:	
a) naklado na šampanjec	5.000.— „
b) davščino od prenočišč	160.000.— „
c) davščino na vozila	102.000.— „
d) p sji davek	50.000.— „
e) občinsko doklado na razkošje	40.000.— „
f) veselilni davek	350.000.— „
g) davek od gostov v gostilnah in kavarnah	400.000.— „
Skupaj	1.107.000.— Din

10. 1 % vedovodno naklado	
a) Maribor	852.320.— Din
b) Krčevina in Lajtersberg	54.477.— „
Skupaj	906.397.— Din

Dajatve pod 1—3 Mariborčanov neposredno sploh ne tičejo, dajatve pod 4.—7. pa zelo malo, lahko torej tozadevne postavke pri nadaljnj primerjavi pustim neupoštevanje.

O davščinah pod 9 moram povedati sledeče:

a) Naklado na šampanje plačajo pač samo tisti, ki si ga lahko privoščijo z ozirom na svoje gnotne prilike.

b) Davščino na prenočišča plačujejo 99 odstotkov tujci, zelo malo Mariborčani sami. Saj to davščino dajejo občini le hoteli in gostilne, ki prenočujejo tujce.

c) Davščino na vozila plačujejo posestniki vozil za 135 eno in dvovprežnih kočij, 54 osebnih avtomobilov in 20 tovornih avtomobilov (številke po stanju l. 1925), torej od 30.000 prebivalcev približno 200. — Kdor si vozilo lahko vzdržuje, ta gotovo tudi računa s to dajatvijo. Vozila, izvemši tovrne avtomobile, ki se potrebujejo v gospodarstvu, so pa itak prosta davščin.

d) Pasji davek je bil v l. 1925. plačan za približno 750 psov. To so »luksuzni« psi, ču- vaji so oproščeni davščine.

e) Občinsko doklado na razkošje plačuje klub-bar v Veliki kavarni, kamor pa zahaja le mala peščica Mariborčanov in pa predvsem tujci, ki imajo za to sredstva.

f) Veselilni davek plačujeta predvsem oba kina (Grajski in Apollo) ter društva, ki prirejajo plesne in zabave. Davek od prosvetnih, kulturnih in dobrodelnih prireditev se odpiše. Res je, da morajo obiskovalci kina in zabavnih prireditev ta davek z vstopnino plačati, toda znesek je za posameznika tako majhen, da bi se vstopnina, četudi bi tega davka ne bilo, gotovo za nič ne zmanjšala. Sicer pa visoka vstopnina posebno pri zabavnih prireditvah (do 50 Din) ni posledica mestnega veselilnega davka.

g) Davek od gostov v gostilnah se plačuje po 22. uri, v kavarnah po 23. uri in za kvartanje. Poprečen človek, posebno delavec, uradnik in manjši trgovci in obrtniki torej tega davka ne plačujejo, ker ali nimajo sredstev za zaostajanje v gostilnah in kavarnah po 22. uri ali pa se malokateremu kaj tacega ljubi, ker so zmučeni od dnevnega dela in gredo zvečer čimprej k počitku. — Pripomniti pa moram, da n. pr. vino ali pivo v okoliških občinah v splošnem ni nič cenejše kakor v Mariboru, kljub mariborskemu davku za goste.

Zneske omenjenih dajatev torej tudi lahko pustim neupoštevanje pri primerjavi.

Glede davščin, navedenih pod 8 je potrebno poudariti:

a) Doklada na zemljiški davek je razmeroma zelo majhna. Plačujejo pa jo tudi občinarji okoliških občin že sedaj v isti višini kot Mariborčani.

b) 40 odstotna doklada na hišnonajemniški davek obremeni vsakega Mariborčana za približno 11 Din, dočim obremeni n. pr. v Krčevini najmarina vsakega občinarja za 18 dinarjev, na Tezmem pa z nad 13 Din.

c) Doklado na pridobitno plačujejo v znesku 108.306.14 Din (po predpisu za l. 1925.) zavodi, podvrženi javnim računom, tako, da odpade na Mariborčane kot take le znesek 188.421.79 Din. Pa še tega zneska ne plačujejo celega Mariborčani.

d) Glede 300 odstotne doklade na trošarino od vina in sadjevca sem že zadnjič omenil, da jo plačujejo tudi občinarji okoliških občin v Mariboru, predvsem pa jo plačujejo tujci. Mirno lahko trdim, da Mariborčani plačujejo komaj polovico te doklade.

e) Občinska doklada za prenos iz pogodb med živimi pri primerjavi sami ne prihaja mnogo v poštev.

f) in g) Kanalsko pristojbino in gostaščino pobirajo hišni posestniki od najemnikov, torej ti dve dajatvi v polni meri obremenjujeta vse Mariborčane. Mariborčani pa imajo zato kanale, lepe ceste in hodnike (trotoarje). Gotovo vsak Mariborčan rad plača na leto približno 50 Din za to, da se mu ni treba bati vsak čas kake nalezljive bolezni in da mu posebno v slabem vremenu ni treba hoditi po mlakužah in blatu na cesti, ali pa priti v nevarnost, da si zvečer ali po noči v temi polomi noge na slabih cestah.

h) in i) Glede doklade na pivo in žganje velja, kar sem rekel gori že glede doklade na vino in sadjeve. Gotovo najmanj polovico teh dajatev plačujejo že sedaj občinarji okoliških občin in pa tujci.

Ako torej vse gornje upoštevamo, pride mo de zaključka, da plačujejo Mariborčani povprečno v resnici le največ 90 do 100 Din letno svoji občini in to ni niti enkrat več,

kar plačujejo občinarji okoliških občin svojim občinam.

K vodovodni dokladi naj omenim to, da obremenjuje Mariborčane povprečno po 30 Din, za to pa imajo dobro vodo vedno v prijetni bližini. (Te doklade nisem upošteval gori, ker ima mestni vodovod svoj proračun.)

Celje

OUVERTURA

K DANASNJI OBČINSKI SEJL

Po novo nastali, v sobotni noči porojeni konstelaciji političnih strank, nas je mučila radovednost, kake vzroki in motivi so privedli posamezne odbornike krajevne organizacije NSS do koraka, ki jih je združil na vse večne čase s samostalno demokratsko stranko. Tudi v politični pregrupaciji morajo biti namreč merodajni bistveni povodi in vzroki, ki izvirajo iz velikih idej, ki zamorejo dovesti do tega, da zapusti cela stranka kot taka svojo že davno začrtano pot in ubere drugo smer. Kaka je bila ta smer, naj služi naslednji pogovor z merodajnim predstaviteljem strankinega vodstva NSS in enim glavnih občinskih funkcionarjev:

Vprašanje: Kako je do tega prišlo, da ste stvorili novo koalicio?

Odgovor: Vsled sile razmer smo bili k temu prisiljeni.

Vpr.: Kake sile so bile tukaj merodajne?

Odg.: Iz Ljubljane sta prišla dva gospoda iz predsedstva naše stranke, ki sta nam položaj čisto jasno očrtala.

Vpr.: V kakem smislu?

Odg.: Da moramo stopiti z demokrati v zvezo in z njimi sodelovati.

Vpr.: Kako pa, da ste se sedaj udali temu diktatu, ko je vendar znano, da se po trikratni prejšnji intervenciji po gosp. Juvanu niste dali privedi do tega, da zapustite sedanje koalicio?

Odg.: Položaj se je sedaj poostiril.

Vpr.: V čem? So li igrali tukaj denarni momenti kako vlogo?

Odg.: Da!

Vpr.: Kakega značaja so ti denarni momenti, strankinega ali osebnega?

Odg.: Obojnega. Strankinega in osebnega.

Vpr.: Ste se li o tem prepričali?

Odg.: Da! Videli smo račune, ki sta nam jih Juvan in Tavčar pokazala.

Vpr.: Mislite pod takimi razmerami še vedno obstojati kot samostojna strankina organizacija?

Odg.: Ne! Naša organizacija v Celju, kakor tudi naša centrala v Ljubljani morata v najkrajšem času likvidirati.

Vpr.: Se vam zdi tako početje prav?

Odg.: — — — molk.

Naš poročevalec je s ponižnim pozdravom odšel in mislil pri tem na svoječasno uganko iz Jutrove dežele, ki je tedaj ni razumel. To ni inkvizicija. Če je kdo komu dolžan, recimo slučajno poleg drugega tudi znesek 37.000 dinarjev je to v današnjih kritičnih časih huda stvar. Denarja ni, zaslužka tudi nobenega in treba je gledati, da bo dolg poravnal. Pa kako, ko denarja od nikoder ni? To je lahka stvar! Prestopi se v upnikovo politično stranko in stvar je gotova! — Dr. G.

» Nekaj historije. NSS, ki je tvorila v občinskem svetu prijateljsko, odkritosrčno in častno koalicio, je na neutralnih tleh hotela Evrope prestopila skoro kompaktno k dr. Zervavim demokratom in ustanovila z njimi klub zveze delovne večine. To se je pripetilo v soboto dne 10. t. m. ob pol osmih zvečer. Pogajanja v to svrhu so se pa vršila od pol treh dalje. Spreobrnjenje in spoznanje je prišlo tedaj še precej hitro. Programatičnih težav gotovo ni bilo veliko.

» Ugarka, ki je imela za predmet vedno odlaganje odsekov in deloma tudi občinske seje, je sedaj rešena. Smo res naivni, da smo verjeli v bajko, da odseki niso mogli pripraviti materiala za sejo plenuma. Finančnogospodarski odsek in odsek za podjetja je namreč sedaj sklican, med tem ko je čakal prej skoro en mesec na sklicanje. Bilo je treba prej dogovora med NSS in SDS, kateri stranki bosta sedaj v klubu delovne večine znali pokazati, kako znata delati v prid mesta. Vederemo!

» Akademija celjskih katoliških dijakov, ki se je vršila prošlo nedeljo popoldne v Narodnem domu, je bila v vsakem oziru nad vse zadovoljiva. Udeležba od strani občinstva je bila prav dobra, a bila bi še popolnejša, ako bi se akademija vršila kako drugo uro in drugi dan, ker so nedeljski popoldnevi bolj namenjeni sprehodom in krasno okolico. Sicer je pa občinstvo s svojo udeležbo znalo upoštevati lepa stremljenja, ki jih goje naši dijaki. Vsaka posamezna točka programa je bila prav lepo in skrbno, skoro bi rekli tuptam dovršeno izpeljana. Posebno sta nam pa ugajala osmošolec Kuret in šestošolka Berglez, ki sta s svojim lepim glasom presenetila občinstvo. Tudi baritonist Škoberne ima prav lep glas, tako da obetajo vsi trije postati prvovrstni pevci, ako bodo ta božji dar ohranili in gojili še nadalje. Igrokaz »Kovačev študent«, čeravno po vsebini prazen in brez kakega posebnega vzgojnega pomena, je bil tudi predmet splošnega odobravanja. Naše dijaštvo nam je v nedeljo popoldne znalo dokazati, da pojmuje v najlepšem smislu ne samo šolsko, temveč tudi izvenšolsko vzgojo in veselimo se že sedaj onih novih moči, ki bodo naložoma izšle iz vrst

našega kat. dijaštva. Upamo, da nam bodo letos dali še kdaj priliko poslušati in videti jih pri kakem javnem nastopu.

» Invalidski koncert v soboto zvečer, na katerem so nastopile prvovrstne umetniške sile, je bil skrajno slabo obiskan. Ni dosti izdalo dejstvo, da je na tem koncertu nastopil poleg ljubljanskih pevcev in pevk tudi naš celjski Sanein, ki je spet zadivil občinstvo s svojo krasno donečo in v tehničnem oziru dovršeno igro. Tudi druge točke, katere so izvajali operni pevci Banovec in solistinja Špelca Ramšakova ter kvartet ljubljanskega Zvona, so nam nudili krasen užitek. Cuditi se moramo, da so ravno invalidi oni, ki morajo brezbriznost našega občinstva tako hudo občutiti.

» Umrla je v petek dne 9. aprila t. l. ga. Albina Kapusova v visoki starosti 86 let. Rajnka je bila v časih najhujšega nemškega rovarjenja v našem mestu skoro bi rekli nekako središče vseh narodnih stremljenj in je nastopala v vseh slovenskih društvih kot prva podpirateljica in sodelovalka.

» Svinjski sejem dne 10. aprila 1926. Degon 185 prašičev, večinoma v starosti od 6 do 9 tednov. Cena za komad v starosti 6—7 tednov 90—120 Din, 7—8 tednov 120—150 Din, 8—9 tednov 150—180 Din, 3 mesece 200 Din, 6 mesecev 400 Din. — Kupčija je bila precej živahna, ker so začele stranke že kupovati prašiče za pleme. Prodanih je bilo skoraj polovico na sejem prignanih prašičev.

Savinjska dolina

Braslovče. Sprejeli smo sledeči popravek: »Ni res, da so na ustanovnem sestanku društva kmetskih fantov in deklet »Zimzelen« v Orli vasi pri Braslovčah delili »Jutro« in »Domovino«; res pa je, da »Jutra« in »Domovine« na tem ustanovnem sestanku ni nihče delil. Ni res, da je duševni oče g. Plaskan, res pa je, da so duševni očetje tega društva kmetski fantje in dekleta v Orli vasi.« — Za Društvo kmetskih fantov in deklet »Zimzelen«: Ivan Kronovšek ml., t. č. predsednik in tajnik.

Trbovlje

» Akademija orlovskega naraščaja s sodelovanjem članov in članic se vrši v nedeljo, dne 18. aprila, ob 4. uri popoldne v Društvenem domu. Bogat spored bo še nadkrilil akademijo, ki se je vršila ob otvoritvi doma in je gledalcem nudila izreden užitek. Na kratko očrtani spored je sledeči: 1. Petje: »Poje, pojte drobne ptice«. 2. Nižji naraščaj I.: Skupinske vaje. 3. Mladenke: »Ciganska sirota« (sestavil br. Homolak). 4. Nižji naraščaj II.: Lahke atletske vaje. 5. Mladci, vaje na pesem »Na delo« (sest. Homolak). 6. Gojenke; Ritmične vaje. 7. Nižji naraščaj I.: Konj. — Odmor. — 8. Govor. 9. Članice simbolične vaje »Za materjo«. (Ta vaja bode nekaj nepopolnivo krasno simbolizirano; sest. Homolak.) 10. Nižji naraščaj I. in II. Deklamacija vseh naraščajnikov skupno: Prošnja (sest. Homolak). 11. Skupina na lestvah. 12. Mladci: Drog. 13. Nižji naraščaj II. proste vaje. 14. Petje: Pesem raznih stanov. 15. Vaje s ščiti na pesem »U boj« (prizor iz viteških časov (sest. Homolak). 16. Zaključna skupina. — Pridite, ne bo vam žal!

» Delavce, ki iščejo dela, opozarjamo, da ne hodijo v Trbovlje za delom, ker tu samo vlada velika brezposelnost. Tisočera redukcija delavcev pri rudniku se bo poznala več let, stajbena stroka, ki bi se morala pričeti, bo istotako letos skoro brez vsakega dela, ker se vsak boji radi redukcije rudarjev, ki ogroža tudi obrtnike, zidati. Dobro bi bilo, da tudi drugi listi na to brezposelnost opozorijo one, ki dnevno prihajajo ali hočejo priti iskati si dela, da ne bodo imeli nepotrebnih stroškov.

» Urad za brezposelne. Ker nimamo upanja, da bi bil novi občinski zastop potrjen, bi bilo potrebno, da se nastavi na občini urad za posredovanje dela. Stvar je nujna, ker kdor ima oči odprte, vidi gorje, ki prihaja nad občino.

» Umrl je zvest naš pristaš Rajšek Franc, posestnik in vpokojeni rudar iz Kleka. V Kurji vasi je pa umrl Smrekar A., vpokojeni rudar.

» Protestni shod, ki ga sklicuje akcijski odbor vseh strank pri Pravdici v četrtek ob 4. uri popoldne, bo najenergičnejše protestiral proti mesečnemu izplačilu plač rudarjem, zato je dolžnost vsakega, da se shoda udeleži!

Prekmurje

Bogojna. Prejšnji teden smo začeli zopet z delom pri naši cerkvi. Iz Ljubljane je prišel g. inženier in božja stavba dobiva od dne do dne bolj in bolj svojo močeno obliko in sijaj. Kako se že veselimo dneva, ko se bo prvič v njej daroval On, v čigar slavo jo stavimo!

Za evharistični kongres v Chicagu se je priglasilo pri uredništvu »Novine« že 29 oseb. Zares, prav lepo število!

Sinoda protestantske cerkve. Danes, 12. t. m., so se odpeljali iz Murske Sobote v Novi Vrba vsi prekmurški evangeličanski duhovniki, razen štirih. Vrnili se bodo šele čez 8 do 10 dni. Ta sinoda je za prekmurske evangeličane važna, ker se bo na njej odločilo, ali bodo spadali pod novoustanovljeni zagrebški episkopat, ali pa dobe lastnega škofa. V zadnjem slučaju bi postal po vsej verjetnosti protestantski škof za prekmurske in ostale

slovenske protestante sedanji senijor v Murski Soboti, g. Kovač Števan.

»Mlinarski ceh« v Izakovcih si je nabavil lepo zastavo, katere patron je sv. Mikloš (Nikolaj). Zastava je stala 3790 Din. Ta znesek so žrtvovali člani sami. Izakovci je večja vas ob levem bregu Mure, jugovzhodno od veržejskega mostu.

Rakičan. Prejšnji teden smo pokopali pri nas širom znanega gospodarja Adana Gorza. Pokojni je bil astronom-samouk; dobro se je razumel na zvezde. Redko se je pripetilo, da ne bi uganil iz zvezd, kakšno vreme bo drugi dan. Svojih osmero otrok je vzgojil v prav lepem krščanskem duhu. Nedavno je odšla ena njegovih hčera v Djakovo k nunam. Bog mu daj večni mir in pokoj!

Okrajni glavar v Murski Soboti je dne 3. aprila 1926 pod številko 175 razposlal sledečo okrožnico: Vsem županstvom in žandarmerijskim stanicam! (po slovensko postajam. Opomba poročevalca). Vsled naročila odloka g. vel. župana mariborske oblasti županstva ponovno opozarjam na čl. 166. Pravil o rekrutovanju. Županstva morajo točno voditi evidenco o prihodu tujih vojnih obvezancev (20 do 50 let starosti) v občino in odpotovanju na dalje ko 30 dni lastnih (v občini domovinsko pristojnih) vojnih obvezancev v tuje občine. Evidenca se naj vodi za došle vojne obveznike v »Prijavni knjigi« z rubrikami po znanem formularju, za odhajajoče vojne obveznike pa v »Odvajni knjigi«, enako po že dostavljenem formularju. Županstvom naročam, da mesečno predlagajo izkaz o prihodu in odhodu vojnih obveznikov, ki po domovinstvu spadajo v drug srez, takisto izkaze o vojnih obveznikih, ki imajo domovinsko pravico v dotični občini, a za delj časa (30 dni) odidejo v drug srez. Žandarm. stanicam naročam, da se uverijo, ali se v občinah uradih staničnega rajona vestno in pravilno vodijo predpisane prijavne in odjavne knjige za vojne obveznike. — Srežki poglavar: Lipovšek s. r. — Kar se nam na tej okrožnici zanimivo zdi, je to, da imajo oržniki kontrolo nad poslovanjem županov. Po kakšnem zakonskem določilu neki? G. okrajnega glavarja nujno prosimo za pojasnilo.

Dopisi

SDS SHOD V KRIZEVCIH PRI LJUTOMERU.

Na belo nedeljo se je vršil v Krizevcih shod SDS za celi ljubomerski okraj. Če bi udeležence prebral, morda bi jih naštel kakih 50 in še teh je bilo malo poznanih, večina iz Ljutomeru in okolice. Iz Krizevcev prav malo. Besedo je imel poslanec Pivko. Za uvod mu je služil papež, bahal se je, kako je bilo tukaj prej slabše, a sedaj je kar celo Mursko polje v demokratskem taboru, saj nikjer ni toliko naraščajnikov »Domovine« kakor tukaj. (Seveda brezplačno kar mrgoli »naraščajnikov«!) Po klerikalcih je kar udrihal in kako pa še po Radiu. Dotaknil se je tudi Mohorjeve družbe in priporočal neko Vodnikovo družbo. Kaj pa naj počnemo k temu, da je zabavljaj na Mohorjevo družbo, češ da v 60 letih ni izdala niti ene poštone knjige! Gospodu poslanecu Pivku je menda najbolj poštona in sveta knjiga »Hišni papež«, »Krvavi kardinal«, »Pater Kajetan« in podobne. Govoril je še en govornik, oba gospoda pa sta končno tako tiho iz Krizevcev odšla kakor sta prišla, saj se je tako tiho agitiralo za ta slajni shod, da je malokdo znal, kdaj in kje se bo vršil. Ako bi bil shod preje splošno razglašen, bi se bilo obema demokratskima govornikoma godilo enako, kakor svojčas samostojnemu gospodu Mrmolji na pepelnico 1923. Gospodje od SDS, krizevska SLS-trdnjava ima močen zid in bi morali priti liberalni gospodje z drugačnimi topovi, kakor pa je žaganje, ki sta ga stresala pri nas g. Pivko in tovariši.

Slovenska Bistrica. V Slov. Bistrici smo sklenili, da si postavimo za naša zborovanja in prireditve »Katoliški dom«. Da se bo lahko hitro pričelo z delom, se bo vršila 30. maja ob 1. uri popoldne javna tombola na Glavnem trgu. Tombola v prid »Katoliškemu domu« šteje 150 dobitkov v skupni vrednosti 20 tisoč Din. — Mohorjeva družba je pri nas napredovala in se je letos dvignilo število njenih naročnikov od 178 na 261 udov. — Slovenjebistričanom vsiljujejo »Domovino« s tako nadelžnostjo, da bodo zahtevali naši pismošoj od upravnika lista povzemanje mesečne plače, ker morajo ta list nositi v večino hiš in ga potem tudi odraščati nazaj na pošto. Vsa čast slovenjebistriškemu meščanom in kmetom, da zavračajo in odločno odklanjajo list, ki je proti našemu slovenskemu katoliškimu prepričanju! — Prosvetno društvo v Slov. Bistrici bo priredilo 18. aprila ob 3 pop. v dvorani hotela »Beograd« skoptično predavanje. Predaval bo g. profesor Jekart iz Maribora o svojem potovanju po Sveti deželi. — V mariborski bolnišnici je umrl komaj 20 letni Ferdo Uršič, doma iz Devine pri Slov. Bistrici. Prepeljali so ga iz Maribora domov in ga položili na mrtvaški oter. Pogreb blagopojnega se je vršil v nedeljo dne 11. t. m. ob obilni udeležbi ljudstva. Bil je značilen in dober mladenič, katerega bo pogrešala vsa domača vas.

Naše dijaštvo

Akademski Marilina kongregacija ima svoj redni sestanek danes 14. t. m. ob 1/4, uro zvečer v kapeli frančiškanskega samostana. — Tajnik.

Krekova mladina.

V nedeljo, dne 11. t. m., se je ustanovila podružnica Krekove mladine v Trbovljah. Lepo uspeli prvi sestanek krščansko-socialistične mladine je pokazal, da bo imela tu v Trbovljah Krekova mladina lep razmah. Pripadajoče precejšnje število članov. Izvolil se je odbor iz samih mladih agilnih tovarišev. Pri delu in nalogah, ki Vas čakajo, tovariši, obilo uspehal!

KREKOVA MLADINA LJUBLJANA

ima v nedeljo, 18. t. m., ob 9. uri na Rožniku skupno sv. mašo, kamor se vabijo vsi člani in članice, kakor tudi vsi prijatelji naše delavske mladine. — Odbor.

Socialna vprašanja

Pismo iz Anglije.

Premogovna kriza in z njo združeni socialni problemi.

(Od našega londonskega poročevalca.)

(Dalje.)

Kakor je bilo pričakovati, je komisija idejo nacionalizacije zavrgla in to iz mnogih teoretičnih in praktičnih razlogov, v katere se danes ne bomo spuščali. To je popolnoma v duhu angleške mentalitete. Nacionalizacija je beseda, ki je imela slab glas v Evropi in ki je prav grdo zvenela na ušesa praktičnega Angleža. Za njega je beseda nacionalizacija socialistični »Schlager«, ki sicer lahko vznemirja delavske duhove ter vzbuja neopravičene upe, a ki predstavljena na praktičnem polju, izgubi mnogo svoje privlačnosti. Anglež ne verjame, da se bo navdušil za to, da se teorijo, v katero se je slučajno zaljubil, eksperimentira. On ne dela eksperimentov, najmanj pa na socialnem in na gospodarskem polju. On bo brez ozira na teorije zbiral fakta, jih sestavljal, približeval drugega drugemu in končno spravil v sistem, ki bo imel to prednost, da se bo naslanjal na izkustvo. Značilno je recimo, kako je lansko leto Labour-stranka, ki vendar že hoče nekoliko trobiti v teoretični rog socialistov, napravila anketo, kako se je socializem po drugih državah obnesel. Na podlagi tega študija bodo potem kratkoma izpustili iz svojega programa one točke, ki se niso obnesle in ohranili samo one, ki so bile v praktičnem pogledu srečne. Tako je samobesedi razumljivo, da je kr. komisija besedo nacionalizacije kratkoma prezrla in ne sme se čuditi, če bomo recimo brali, da je tudi polagoma izginila iz govorov voditeljev Labour-stranke. Rekli smo besedo. A to ne pomeni, da se je tudi nacionalizacija kot taka zavrgla. Nacionalizacija se prav lahko izvede na sto in eden način, in nepredvidno bi postopal oni, ki bi hotel za nacionalizacijo podati strogo definicijo, češ, samo na ta način je mogoča. Ne! Beseda tukaj na socialnem in na gospodarskem polju ne šteje mnogo. Kar velja in ostane, so dejstva. Nacionalizacija v širokem pomenu pomeni, da se ta ali ona produkcija, ki je važna za gospodarski in socialni dobrobit vsega naroda, organizira tako, da bo ves narod na ta ali oni način, ali potem države same, ali potem parlamenta ali potem direktnih zastopstev imel priložnost izvrševati neke vrste skupno nadzorstvo. Tako mi bomo v poročilu, da komisija z eno roko zmečka besedo nacionalizacije — ki tukaj pomeni socialističen pojem — z drugo pa pridno odpira vrata za reforme, ki naj narodu ono nadzorstvo, o katerem smo govorili, omogočijo. To se nam zdi najvažnejše poglavje vsega poročila, zato ker razvoj angleške industrije polagoma in previdno, brez imen in brez formul navaja v novo fazo, ki bo nosila znak ne več liberalnih gospodarskih principov, ampak gospodarskega in socialnega solidarizma.

II.

Poglejmo, kakšni so tisti predlogi komisije, ki se nam zde, da upravičujejo naše mnenje, češ angleška premogovna industrija — da govorimo samo o tej — se polagoma nacionalizira.

Kr. komisariji predlagajo:

1. Da mora država prevzeti v svojo lastnino vso premogovno rudo, ki se nahaja pod zemljo. K temu pripominjamo, da je v Angliji posestnik in lastnik površja tudi posestnik in lastnik vsega, kar se nahaja v zemlji pod površjem njegovega posestva. Premogovna podjetja so torej morala plačevati lastnikom površja gotovo pristojbino, royalty, ki se povprečno lahko zapiše kot pol šilinga (7 dinarjev) za izkopano tono premoga. V povojnih letih je Anglija pridelala letno okrog 250.000.000 ton, torej so premogovni rentnerji potegnili približno 6.250.000 funtov ali 1 milijardo 750 milijonov dinarjev.

Ta ogromni davek, ki ga je navsezadnje moral plačevati delavec ljudem, ki za premogovno industrijo niso imeli druge zasluge kot da so bili lastniki površja, je bil trn v peti delavstva, a tudi podjetnikov samih. Prvi so protestirali proti plačevanju royalty s stališča socialne pravičnosti, drugim pa se je lastnik zameril ne toliko zato, ker je pobiral odstotke, ampak, ker se je delo v podzemlju mnogokrat oviralo vsled kompliciranih lastninskih razmer na površju. Kr. komisija predlaga, da država odkupi vse podzemlje potom parlamentarnega zakona za ceno, ki se naj pozneje določi. To je v naših očeh velikanski korak proti nacionalizaciji; država si osvoji podzemeljska bogastva. Sicer je pričakovati, da se bo o tej točki vpela huda debata, ker reforma bi segla globoko v angleške tradicije, a vendar ni dvoma, da jo bo parlament sprejel, ako se mu predloži. Pripomnili bi pa, da tako dalekosežnega predloga niti pričakovali nismo. Dozdevalo se je, da se bo kr. komisija zadovoljila, da predlaga vladi ustanovitev centralne, od države nadzorovane blagajne, v katero bi se stekali vsi prispevki, spadajoči pod ime royalty, in iz katere bi se izplačevali potem enakomerni odstotki vsem lastnikom zemlje, odstotki, ki bi natančno sedili padanju ali poročanju premogovne industrije. Na-

dalje se je pričakovalo, da bo komisija predlagala parlamentu, naj poveri vladi natančno omejene pravice, da sme nastopati proti onim lastnikom, ki bi iz kakršnihkoli motivov delali težave razvoju industrije, ter v slučaju potrebe poseči tudi po zelo vplivnem sredstvu, ki se imenuje razlastitev. Kr. komisija je šla daleč preko teh dveh idej ter z enim mahljajem radikalno rešila obe težavi: Država prevzame proti enkratni odškodnini lastninsko pravico vsem podzemljem in tako hkrati odpravi potrebo po osrednji blagajni ter potreba sodniške intervencije proti sitnim lastnikom.

2. Komisija priporoča obsežno amalgamacijo premogovnih podjetij. Razumljivo je, da združevanje ne sme biti prisilno, ampak se mora izvršiti polagoma in prostovoljno pod zelo previdnim in lahkim pritiskom državne oblasti, ki bo tem lažje dajala gibanju zaželeno smer, ker bo lastnica podzemlja. Zato bo imela mnogo sredstev. Ko dosedanje koncesije iztečejo, bo imela država proste roke ter razpolagala z novimi, kakor bo želela, jih dala drugim večjim podjetjem ali pa starim pod gojem, da se v toliki dobi pridruži kakemu drugemu. Tudi v tem predlogu bomo, kako moč države, to je naroda (vsaj v Angliji) naraščala, in kako se na praktičnem polju pripravljala doba, ko bo premogovna industrija več ali manj pod nadzorstvom parlamenta, torej v nekem smislu nacionalizirana.

3. Ne samo amalgamacija premogovnih podjetij se zdi komisiji potrebna, ampak tudi, kar bi mi po nemškem zgledu imenovali vertikalno organizacijo industrije. Premogovna podjetja naj bi se recimo tesno združila z električnimi tovarnami in sploh z industrijami, ki oskrbujejo narod z lučjo, s toploto in z gonilno močjo. Nadalje bi prijateljski odnosi s prevzorno industrijo lahko dobili potom statutornih zvez bolj praktičen pomen. V to svrhu — in komisija tukaj kratkoma prepriča priporočila, ki jih je David Lloyd George sestavil v knjigi »Coal and Power« (1924) — se naj ustanovi nek narodni odbor za dobavo kuriva in gonilne moči (National Fuel and Power Committee), ki bi imel zelo obširne, ne diktatorične, ampak konsultativne pravice. V ta odbor bi delavci in podjetniki pošiljali svoje zastopnike, a tudi država bi bila močno zastopana, prvič, da brani interese konzumentov, drugič pa da ohrani v odboru nadstnarski, pravi državni duh ter pusti govoriti v odboru svojo izkušnost in svoj razgled po celokupnem državnem gospodarstvu in njegovih potrebah. Torej tudi tukaj vidimo roko nacionalizacije tiho na delu.

4. Premogovna industrija v Veliki Britaniji je zelo zastarela, kar se tiče tehnične strani pridobivanja. Treba je, da se modernizira in v to svrhu rabi obširnih laboratorijev, v katerih bodo inženirji skušali potom aplikacij novih iznajdb uvesti v industrijo manj dragocene in bolj plodovite metode. Statistike recimo dokazujejo, da se po angleških jamah okrog 2 milijona ton letno skadi v zrak v podobni prahu ali saj. Ni dvoma, da bi se ta izguba ne dala znatno omejiti. Posamezna podjetja pa so denarno prešibka, da bi zmogla vzdrževati tako obširne laboratorije, zato mora tudi tukaj priti država na pomoč. Veliki osrednji državni kemični laboratoriji, ki bi bili industriji na razpolago, bi mnogo pripomogli oni smerni razvoj, ki bi bil za celokupno narodno gospodarsko in socialno blagostanje najbolj koristen. Ali ne vidimo tu zopet tendence nacionalizacije?

5. Velike krivice se dogajajo danes tudi pri razprodaji premoga. Dandanes vsak podjetnik prodaja svoj premog, kamor, kakor in za kolikor hoče. Tako se je vrnilo med podjetnika in med kupca silno mnogo verižnikov, ki cene premogu dvigajo. Preden ena tona pride iz jame pa v kuhinjo, se je za več kot pa za 100% podražila. To so nedostaki, ki delajo krivico konzumentu in mnogokrat tudi podjetniku in delavcu, ki dobita manj, prvi za svoje blago, drugi pa za svoj trud, kot pa verižni prekupec, ki je premog preložil samo iz enega vagona na drugega, ali pa na njem samo prelepil naslov firme. Brezdvoma se v tem pogledu odpira pred parlamentom plodnosno polje za dobrodelne reforme, ki lahko v kratkem času cene premogu znatno znižajo. Komisija je točko zelo podčrtala. Še več, dala je celo nekaj praktičnih nasvetov, o katerih poročamo prihodnjič.

(Dalje sledi.)

Glasba

PETLETNICA PEVSKE ZVEZE.

Spored slavnosti: Ob 10 društvena sveta maša pri frančiškanih, pri kateri pojo združeni pevski zbori. Ob 11 slavnostno zborovanje v Unionu. Ob pol 4 koncert v Unionu, pri katerem sodeluje slov. glasbeno društvo »Ljubljana« in pet okrožij (okrog 700 pevcev). Spored: Premrl: V Korotan, in Juvanc: Na goro, radovljiško okrožje; Adamič: Če ti ne boš moj, in Jordan: Soči, šmartensko okrožje; Fr. Ferjančič: Tone solnce, tone in Premrl: Zdravica, kamniško okrožje; Foerster: Naše gore, kransko okrožje; Foerster: Ljubica, in Dev: Na poljani, slov. glasb. društvo »Ljubljana«; Vodopivec: Večer na Adriji in Premrl: Z glasnim šumom s kora, ljubljansko okrožje;

Gerbič: Slovanski brod, Premrl: Rože za Marijo in Jezus je majhen (za sopran in alt) in Premrl: Raj za mešan zbor, pojo vsi združeni zbori. — Vstopnice se dobe v predprodaji v uniojski trafiki. Vabimo vse prijatelje lepe pesmi, naj se udeležijo koncerta, ki bo za Ljubljano nekaj posebnega.

Poriv našim glasbenikom! Zagrebška Filharmonija (simfonični orkester) pozivlja vse domače komponiste, ki imajo simfonična dela za veliki orkester in ki reflektirajo na izvedbo teh del s strani zagrebške Filharmonije, da ji pošljejo ta dela na ogled. V poštev pa pridejo samo oni avtorji, ki pošljejo poleg partiture tudi popolni orkestralni material. O tem, katera dela se bodo izvajala, odloči upravni odbor zagrebške Filharmonije. Dela, katera se ne bodo izvajala, vrne upravni odbor v teku enega meseca, ostala pa zadrži Filharmonija po dogovoru z dotičnim skladateljem. Vse poštno stroške nosijo skladatelji sami. Dela naj se pošljejo na naslov Upravni odbor zagrebške Filharmonije, Zagreb, Narodno kazališče.

Orkester Češke Filharmonije pod vodstvom Vaelava Talicha v Ljubljani. Začetkom meseca maja t. l. priredi celotni orkester slavne Češke Filharmonije v veliki dvorani hotela Union pod vodstvom svojega kapelnika Vaelava Talicha. Orkester šteje okrog 80 članov ter bo njegov nastop v Ljubljani največji glasbeni dogodek te koncertne sezone. Vse podrobnosti javimo pravočasno. Vstopnice rezervira Matična knjižarna.

Ljubljansko gledališče

Drama.

Začetek ob 8 zvečer.

14. aprila, sredo: »Boris Godunov.« Red A.
15. aprila, četrtek: Zaprt.
16. aprila, petek: »Pygmalion«, Red C.
18. aprila, nedelja: »Pygmalion«, Izven.
19. aprila, ponedeljek: »John Gabriel Borkman.« Red A.

Opera.

Začetek ob pol 8 zvečer.

14. aprila, sredo: »Henrik IV.« Red B.
15. aprila, četrtek: »Naša kri.« Red D.

Premijera na novo naštudirane muzikalne drame Musorgskega »Boris Godunov« bo v ljubljanski operi v sredo dne 14. t. m. o pol osmi uri zvečer. Zasedba je sledeča: Lovšetova (Ksenija), Thierry-Kavčnikova (Marina Mnišek), Betetto (Plimen), Banovec (Blaznik), Holodkov (Boris Godunov), Knitl (Grigorij Otrepev), Mitrovič (Lovicki), Mohorič (Mizajli), Orlov (Vasilij Ivanovič Sujski), Simončič (bojar), Sekula (Cernjakovski), Šubelj (stotnik), Zupan (Varlam). Dvojno so zasedene tele vloge: Feodor Korenjakova, Ribičeva, Dojlja Potučkova, Ropasova; Krčmarica Poličeva, Potučkova. Opero dirigira operni direktor g. M. Polič, režira g. Z. Knitl. Predstava je za red A.

Ljudski oder

v Ljubljani

Nedelja, dne 18. aprila ob 8 zvečer: DESETI BRAT, ljudska igra s peljem v 5 dej. (7 slikah), po Jurčičevem romanu priredil Fr. Govekar. Proslava 50 letnice umetniškega delovanja g. A. Danila, člana in režiserja Narodnega gledališča v Ljubljani.

PROSLAVA 50 LETNEGA UMETNISKEGA DELOVANJA G. A. DANILA.

S sodelovanjem A. Danila v vlogi Dolefa in pod njegovo režijo bo predstavljal Ljudski oder v proslavo umetniške 50 letnice nestorja slovenskih igralcev na izredno jubilejno željo dne 18. t. m. ob 8 zvečer. Govekarjevo dramatisacijo »Desetega brata«. — Zdi se, da se boče Danilo oddolžiti spominom na one čase, ko je nastopal pred ljudstvom, ki brez širše literarne kritične naobrazbe uživa tudi drobce umetnine, da se hoče oddolžiti ob svojem umetniškem jubileju občinstvu, ki uživa umetnino podzvestno, navčno ter živi ob starih izročilih, oni plasti našega občinstva, ki mu je v veselje tudi en sam umetniško živo podan obraz, ne glede na to, ali je drama tudi v celoti umetnina. — Dolef je Danilova vloga, kakor nalašč zanj napisana in je vsa njegova last. V igri je sicer Dolef precej postranska vloga, toda Danilu je pri srcu in zato ni čudno, da je iskal prilike, da jo spet oživi in mu je v veselje, da jo spet izživi med nepoklenimi igralci svojemu najhvaležnejšemu občinstvu. Danilo je po vsem svojem umetniškem delovanju in čustvovanju igralce za širše ljudske plasti, ljudski igralec, ki čuti srčno potrebo, da nastopi pred občinstvom, ki prinese s seboj v gledališče že legendarno sporočilo o Krjaviju in o pijanem Dolefu, kakor je to otrokom pravila mati zmerom in zmerom gledati spet kos stare teatarske Ljubljane, ožarjene se zmerom po otroških spominih. Ob jubilejih se vzbujajo spomini in spomini so posebno v dramatični umetnosti zmerom likvidirani boji, nekaj premagane, toda teh spominov se drži igralčeva srčna kri, ki se ne da zatajiti. Spomini so zmerom zlati, in tembolj so zlati, čimbolj je bila trnjeva pot mimo njih. Danilo visi na teh zlatih svojih spominih; kako so mu dragi, priča prav to, da si ne želi druge vloge pri ljudski jubilejni predstavi, kakor svojega Dolefa. Kdo naj doume, kaj vse je Danilu Dolef, ob katerem zaživi spet Verovčkov obraz ter se razmakne zavesa cel vrsti znanih igralških obrazov tistih dni: Dobrovoljca, ga. Danilova i. dr. — V počaščenje teh spominov našega zaslužnega igralca in trpki zgodovini naše slovenske gledališke umetnosti, ki se oglašajo ob Danilovem imenu, naj velja vaš obisk pri tej jubilejni predstavi. N. V.

Sport

SPORTNA NEDELJA. NOGOMET.

V Ljubljani so se vršile v nedeljo tri prvenstvene tekme manjšega pomena. Prisostvovalo jim je le malo publike. Edina tekma, za katero je vladalo nekaj zanimanja, je bila tekma med Slovanom in Hermesom; žal so se ravno pri tej tekmi zopet dogodili incidenti, ki se zadnje čase na naših sportnih prostorih opasno ponavljajo. Vzrok za te mučne incidente ne leži morda samo na strani publike, ki je v sportnem oziru deloma precej pomankljivo vzgojena; v večji meri jih je kriva nesposobnost sodnikov ter mizerna rediteljska služba. Več starih preizkušenih nogometašnih sodnikov je namreč po prizadevanju ljubljanske nogometne podzveze suspendiranih oziroma se je odpovedalo sodniški funkciji. Par oseb, ki jih je danes še preostalo v ljubljanski sekciji, z eno izjemo ni zrelih za težje in važnejše tekme. Poleg tega so te osebe večidel že po svojem nastopu skrajno nesportne »pr/kaznic«. Vključ preupisom, da se morajo za vodstvo tekem pripraviti in opremiti kot igrači, prihajajo dan za dnem na igrišča v promenaških oblekah, s trdim ovratnikom, tudi s klobum, sodijo neredno z rokami v žepu itd. Da v

teh okoliščinah sodniki nimajo avtoritete in potrebnega vpliva na moštva in na publiko, je razumljivo. Dočikali smo se teh razmer že nekolikokrat indirektno in obzirno, ker pa to ni zaleglo, jih treba končno javno ožigosati. Stvar zahteva nujne in temeljite remedure!

Tudi med tekmo Hermes: Slovan je slab sodnik dvignil del publike, tudi posamezne igrače in ker rediteljska služba — kakor običajno pri prvenstvenih tekmah — absolutno ni bila kos svojim nalogom, (posamezni reditelji so se vneto udeleževali proti sodniku), so prevladali na igrišču nesportni elementi.

Prvenstvena tabela se je le malo spremenila. Na drugo mesto je prišel zopet Jadran z 12 točkami, za njim je Slovan istokoli z 12 točkami, pa s slabšim razmerjem golov (35:29—43:37), dalje sledi Primorje, Hermes, Slavija in Svoboda. Tekma Hermes: Slovan, ki je bila prekinjena, v tem stanju ni vpostevana. Rezultati se glase:

Hermes: Slovan 2:2 (predčasno zaključeno). Hermes je imel v moštvu dva juniorja, vendar je fizično premoč Slovana izravnila boljša tehnika in pravilnejša kombinacija njegove enajstorice. Ostal je boljše moštvo tudi potem, ko mu je sodnik izključil levega krilca, ki je zagrešil nesporno gesto napram protivnemu igraču. Obe moštvi sta igrali hitro in s požrvalnostjo, včasih pretirano ostro, česar sodnik ni znal o pravem času zaježiti. V drugem polčasu je postala igra vsled vmešavanja publike in brezglavosti sodnika neregularna in končno je sodnik predčasno zaključil.

Jadran: Slavija 5:2. Jadran je nastopil zopet s kombiniranim moštvom, ki ni moglo dati zadovoljive igre. Zmagal je težje kot je razvidno iz rezultata. Slavija se je branila v prvem polčasu precej nesrečno (polčas 0:5), v drugem delu se je okrepila ter popravila rezultat na 2:5. Delegirana sodnika ni bilo na prostor, kakor sta se moštvi zedinili na g. Smolčeta, ki je pokazal dobro voljo ter ob discipliniranosti obeh moštev privedel igro srečno do konca.

Ilirija: Svoboda 17:1. Ilirijo je zastopala kombinirana II. garnitura ker je I. moštvo igralo v Beljaku. Od prve do zadnje minute je obvladala igrišče in dosegla golov kolikor je hotela. Mladi igrači so igrali lep, tehnično prav dober nogomet. Svobodi je skupna igra in kombinacija tuja, vsak igrač igra zase in po svojem.

V prijateljski tekmi med Panonijo (Zg. Šiška) in naračaljskim moštvom Ilirije je zmagala Panonija z 5:3.

Ljubljana: Celje 4:3.

V Celju se je vršila v nedeljo medmestna tekma Ljubljana: Celje. Vsled zaposlenosti vseh ostalih ljubljanskih klubov je reprezentiralo Ljubljano kompletno moštvo Primorja. Za celjske razmere mnogobrojna publika je bila sicer zadovoljna s tesnim rezultatom, od ljubljanskega teama pa je pričakovala boljše igre. Ljubljana je igrala brez posebne volje in ambicije, skupna igra ji je bila površna in neracionelna. Celjski team je bil sestavljen iz igralcev SK Celja in Atletskega SK. Najboljše moč je imelo v vratarju Schlöckerju, dobra sta bila dalje srednji half Aistrich in v napadu Vogrinec. Manko na tehniki je nadomestilo moštvo z veliko marljivostjo in požrvalnostjo. Dva gola za Ljubljano sta padla iz »enajstke«.

V Mariboru je absoliral Rapid prvenstveno tekmo z Merkurjem. Zmagal je z 11:2. Ker ima igralci še s šibko Svobodo ter z Mariborom, pred katerim ima 3 točke, je v Rapidu z gotovostjo predvidevati letošnjega prvega maribor. okrožja LNP in finalista za prvenstvo podzveze. — Maribor je igral v Pljuju pokalno tekmo s SK Ptujem ter zaslužen zmagal s 4:2.

Zagreb (prvenstvene tekme): Gradjanski: Sparta 12:2. Železnikarji: Croatia 1:1. — HASK je izgubil v Splitu proti Hajduku z 1:2 in 0:5.

V Belgradu je BSP zmagal v prvenstveni tekmi nad Jugoslavijo z 2:0. Prvenstvo podzveze za letošnje ostane vključ temu Jugoslaviji, ki ima sedaj sicer enako točko, toda boljši score.

Tekme prihodnje nedelje v Ljubljani: Na igrišču Primorja se vršita prvenstveni tekmi I. in rezervnih moštev Primorja in Ilirije. Dalje igrajo Jadran in Svoboda ter Slovan in Slavija. — 1. in 2. maja igra Ilirija z grškimi GAK.

Motoklub »Slovenijec« v Ljubljani naznanja, da se vrši prvi pomladanski izlet v nedeljo dne 18. t. m. Člani in po njih vpeljani gostje se prosijo, da se tega prvega izleta v tej sezoni polnoštevilno udeležijo. Avtomobilisti dobrodošli. Start točno ob 1. uri popoldne izpred kavarne »Evropa« na Dunajski cesti. Proga: Ljubljana-Logatec. — Odbor.

To in ono

+ **Steklene gosli.** Steklar in vaški godec Bartel Höllerlein v Krkonosih je izdelal gosli iz stekla, ki imajo baje res steklenočist glas. Sedaj dela steklen kontrabas, ki ga bo poklonil muzeju v šleski Bratislavi.

+ **Zgodovinarjeve neprijetnosti.** Kapitan Peter Wright je postal znamenit v Londonu, ker je objavil knjigo o Gladstonu. Omenil je namreč, da je bil veliki državnik jako rad v ženski družbi in sploh dvoril vsaki lepi ženski. Ta trditev je hudo razžalila angleške liberalce, naslednike in čestilce brezsmrtnega politika. Gladstonov sin je poslal pisatelju pismo, v katerem ga imenuje lažnika, strahopetneža in bedaka. Wrigthov klub je nesrečnega zgodovinarja izključil iz števila svojih članov.

+ **Gostobesednost** predsednika Združenih držav. Predsednik Coolidge je šel k službi božji in ko se je vrnil, ga je žena vprašala: »Ali je bila pridiga dobra?« — »Da,« odgovoril predsednik. — »O čem pa je pridiga govorila?« — »Sili nadalje žena vanj. — »O grehu.« je bil kratek odgovor. — »Kaj pa je duhovnik rekel?« vpraša še gospa Coolidge. — »On je bil proti,« se je odrezal predsednik, naker je imel mir.

+ **Najmlajša primadona.** Pretečeni mesec je v Metropolitani-operi v Newyorku prvič nastopila devetnajstletna Miss Marion Talley iz Kansas City, hčerka železniškega telegrafista. Prebivalstvo njenega domačega kraja je v zadnjih treh letih zbralo več kot 30.000 dolarjev za njeno glasbeno vzgojo ter težko pričakovalo dan prvega nastopa. Več sto moških in žensk njenega kraja se je s posebnimi vlakmi ta dan pripeljal v Newyork, za kar so plačali nad 60.000 dolarjev.

Gospodarstvo

Brezalkoholna uporaba grozdja in sadja.

Kako sadje in grozdje tako uporabiti, da bo v popolni meri služilo ljudski prehrani, ne pa zastrupljanju potom alkohola, je problem, ki ga rešujejo strokovnjaki že leta in leta. Kakor v drugih strokah, napreduje znanost tudi v tej panogi. V Ameriki, Nemčiji, Franciji, Švici in drugih naprednih državah je o brezalkoholni uporabi poučena že vsa javnost in se z vedno večjo vneto oprijema praktičnih, preizkušenih metod. Brez pravilne rešitve tega aktualnega problema je vsako stvarno treznostno gibanje — o katerega upravičenosti posebno pri nas nihče več dvomiti ne more — v praksi zelo oteženo, celo onemogočeno, posebno v krajih, kjer je sadjarstvo in vinarstvo močno razvito in nudi enega izmed glavnih virov dohodkov. Ravno vsled zanemarjanja gospodarske strani treznostne akcije je gibanje zadelo ponekod na odpor sadjarjev, vinogradnikov, posebno pa gostilničarjev. In vendar ne sme in ne more biti treznostno gibanje naperjeno proti nobeni izmed teh panog; treba je le prideliti tako uporabiti, da ne bodo ogrozili ljudskega zdravja in morale, šli v izgubo, temveč v resnici služili ljudski prehrani!

Da se nudi vsem zainteresentom (kdo bi se za to vprašanje ne zanimal?) poučiti se vsestransko o tem problemu, namerava prirediti osrednja zadruga »Brezalkoholna Produkcija« v Ljubljani o priliki velesejma (od 1. do 6. julija t. l.) poseben tečaj, na katerem se bodo izčrpno (teoretično in praktično) popolnoma objektivno obravnavali vsi raznovrstni načini konzerviranja (vkuhanje, soljenje, jagodničevja, sadja, sušenje, pridelovanje raznih sokov, brezalkoholnega mošta in vina v domačem gospodinjstvu in v večjih obratih, ohranjanje svežega grozdja itd. itd.).

Tečaj je namenjen v prvi vrsti gospodarskim strokovnjakom, okrajnim ekonomom, voditeljem (icam) raznih zavodov, gospodinjstvih tečajev; duhovnikom, učiteljem (icam), županom, gostilničarjem, sadjarskim, vrtarskim in treznostnim organizacijam, zadrugam in kmetijskim društvom, ženskim društvom, za napredek vnetim sadjarjem in vinogradnikom, viničarjem, vsem prijateljem pravega življenja (vegetarijancem) ter sploh vsem, ki se za to panogo zanimajo in skušajo reševati ta gospodarski in zdravstveni problem v svojem delokrogu.

Čas za tečaj je zelo primeren: ob velesejmu, ob pričetku počitnic, pred sezono!

Da se more sestaviti proračun in vse potrebno pravočasno pripraviti, mora zadruga že vnaprej vedeti, na kakšno udeležbo je računati.

Preziranje od te ali one strani ideje ne bo ubilo, pač pa bo škodovalo tistim, ki nočejo iti s časom naprej! Zato je vsak bojkot od te ali one strani le v škodo »neinteresentov« samih in se bo prej ali slej sam masčeval!

Opozarjamo, da se radi velikih stroškov in obsežnih priprav tak vsestransko izčrpni tečaj (za voditelje) v doglednem času ne bo kmalu vršil. Udeleženci tečaja, ki ga bo vodil gospodarski strokovnjak svetovnega slovesa, bodo po tem tečaju usposobljeni voditi v svojem okolišju in delokrogu take tečaje, kar bo mnogim pripomoglo do večjega ugleda in omogočilo rešiti važno kulturno delo med narodom!

Vsi zainteresenti iz vse države naj pošljejo (neobvezne) prijave čimprej osrednji zadrugi »Brezalkoholna Produkcija« v Ljubljani, Poljanski nasip 10. Po tem roku bodo dobili prijavnice in natančnejša pojasnila!

Občni zbor Hrvatske eskomptne banke v Zagrebu.

Dne 10. aprila t. l. se je vršil pod predsedstvom društvenega predsednika g. Milana barona Turkovića 57. redni občni zbor delničarjev »Hrvatske eskomptne banke« v Zagrebu, v zavodovih prostorih. Iz poročila, ki ga je podalo ravnateljstvo, je razvidno, da se je zaključilo poslovanje v preteklem poslovnem letu kljub težki situaciji na denarnem trgu, s povoljnim uspehom. Čisti dobiček od Din 22.850.801,18 se razdeli sledeče: 16.800.000 dinarjev na račun 12 odstotnih dividend, t. j. Din 12 na delnico, 2.000.000 Din izrednemu rezervnemu fondu, 1.000.000 Din pokojninskemu skladu, 300.000 Din za dobrodelne namene. Na novi račun za leto 1925. se prenese 1.611.501,65 Din. Kupcen štev. 32 se bo torej plačeval po 12 Din, počenši od 12. t. m. Občni zbor je soglasno odobril poročilo ravnateljstva in nadzorstvenega odbora. V ravnateljstvo sta bila ponovno izvoljena gospoda: Ekscel. Pierre Bark in G. M. Joung, C. B., a v nadzorstveni odbor ponovno gg.: Zdenko baron Turković in dr. Feliks Hauer. Po občnem zboru se je vršila seja ravnateljstva, na kateri se je isto konstituiralo ter izvolilo za svojega predsednika ponovno g. Milana barona Turkovića, a za podpredsednika g. dr. Stanko Šverljugo, glavnega ravnatelja zavoda.

Izpremembe v trgovinskem registru. Vpisale so se nastopne tvrdke: Stanko Cviki in drug, trgovina z mešanim blagom v Dobru; »Gradi dom«, stavbena družba z o. z. v Ljubljani (100.000 Din); »Konus«, družba z o. z. za patente itd. v Ljubljani (18.000 Din); Rastlinska destilacija »Florian« (izdelovalec Edmund Kavčič), družba z o. z. v Ljubljani (20.000); Slovena-Transport, družba z o. z. v Ljubljani (50.000); Tvorica ovratnice Rozi Hribar & Comp., družba z o. z. v Slovenjgradcu (20.000); J. Pušnik in dr. v Smartnem pri Slovenjgradcu: mleveski in poljski produkti. — Izbrisali sta se tvrdki (ker je obrat prestal): Marija Karlovšek in drug, trgovina z mešanim blagom v Lavi pri Celju; industrijsko električno podjetje ing. Turnšek & Co v Ljubljani.

Izpremembe v združnem registru. Vpisale so se nastopne zadruge: Mlekarska zadruga v Črnomlju, r. z. z o. z. v Črnomlju; Hranilnica in posojilnica v Gornji Lendavi, r. z. z n. z.; Parni mlin in žaga v Hinjač, r. z. z o. z.; Jugoslovanska zavarovalna hranilnica, r. z. z n. z.; Železničarski hranilni in posojilni zavod v Ljubljani, r. z. z o. z.; Hranilnica in posojilnica v Stražišču pri Kranju, r. z. z n. z.; zaradi končne likvidacije se je izbrisala Kmetiska nabavna in prodajna zadruga v St. Petru pri Novem mestu, r. z. z o. z.

Razvoj naše tekstilne industrije in uvoz tekstilij Med vsemi panogami naše industrije se najbolj ugodno razvija tekstilna industrija, za katero so dani pri nas najboljše pogoji. Tudi pri nas v Sloveniji se tekstilna industrija primeroma hitro razvija. Od 1922 pa do 1924 je naraslo število v tekstilni industriji zaposlenega delavstva za skoro 2000. Zadnji dve leti se opaža v razvoju tekstilne industrije

v Sloveniji sicer nekaj zastoj, novih podjetij ni dosti, vendar pa gre tendenca kljub vsemu navzgor. Da je postala naša tekstilna industrija važen faktor, kažejo številke našega uvoza. Uvoz surovega bombaža stalno narašča. Leta 1921. je znašal 3764 ton, leta 1924. 4980 ton in lani 5753 ton. Ta statistika je dokaz, da se naša domača tekstilna industrija ugodno razvija. Največja je v Sloveniji, nato sledi Srbija in Hrvatska. Pa tudi uvoz bombažnega prediva, ki je potrebno za obrat tkalnic, narašča. Znašal je 1922 4733 ton, 1924 6595 ton in lani 7754 ton. Na drugi strani pa moramo zabeležiti, da je uvoz bombažnih tkanin ostal konstanten. Medtem ko je leta 1921. dosegel rekordno višino 16.100 ton, je padel naslednje leto na 12.162 ton. Leta 1923. je znašal 15.687 ton, sledeče leto 15.046 ton in lani 15.681 ton. Pri tem je še treba upoštevati, da je ves uvoz vsako leto naraščal. Da pa ni naraščal tudi uvoz bombažnih tkanin, je pripisovati razvoju naše domače tekstilne industrije, ki je postala dovolj močna, da prepreči tuji konkurenci nadaljnje razširjanje na domačem trgu.

Zamena delnic Slavske banke se izvrši v teku 6 mesecev (od 12. aprila naprej). Vsa 5 starih delnic se zamenja za 3 nove delnice.

Občni zbori Tiskarski in litografski zavod, knjigovodstva in založništvo J. Blasnik nasl. d. d. v Ljubljani v uradni pisarni dne 24. t. m. ob 17 (bilanca 1925; volitev: načelnikstva in nadzornikstva); Celjska posojilnica, d. d. v Celju 27. aprila v sejni dvorani ob 17 (bilanca; izprememba pravil — katerih in kako? — volitev uprave in nadzorstva); Tovarna zaves Stora d. d. v St. Vidu nad Ljubljano dne 28. aprila ob 15 v posvetovalnici Zadruga gospodarske banke v Ljubljani (bilanca; volitev uprave in nadzorstva); Svetla d. d. za žarnice, elektrotehniko in avtomaterijal dne 30. aprila ob 11 v posvetovalnici Zadruga gospodarske banke v Ljubljani (bilanca 1925).

Francoski kapital v Jugoslaviji. Iz Pariza poročajo o skorajšnji ustanovitvi velikega francoskega denarnega zavoda za Balkan s sedežem v Beogradu. Koncern, na čegar čelu stoji Crédit Lyonnais in Société Générale, se že pogaja z belgajsko vlado. Na drugi strani zopet poročajo, da bo ta koncern prevzel večino delnic Beogradske zadruge (kapital 10 milijonov dinarjev).

Izvoz čokolade iz Švice v Jugoslavijo. Švica je znana kot izvozna država čokolade. Lani je izvozila 88.548 met. stotov čokolade (v Jugoslavijo 574 stotov). Izvoz je znašal leta 1924 79.389 stotov (od tega v Jugoslavijo 430 stotov), leta 1913 pa 159.143 stotov (od tega v Srbijo 1116). To nazadovanje izvoza v Jugoslavijo v primeri s predvino količino izvoza samo v Srbijo ni pripisovati samo valutnim in drugim razmeram, ampak v prvi vrsti ustanovitvi naše domače čokoladne industrije, ki je postala že zelo močna.

Naraščanje hranilnih vlog in konjunktura. Iz pred kratkim objavljene statistike hranilnih vlog v Avstriji posnemamo naslednje številke. Hranilne vloge večjih avstrijskih denarnih zavodov (in sicer 9 dunajskih velebank, vseh posojilnic na Dunaju in v deželnih glavnih mestih, dveh konzumnih društev in deželnih hipotekarnih bank) so v letu 1925. narasle od 268 milijonov šilingov na 565 milijonov šilingov, to je za 297 milijonov šilingov ali 111%. Iz teh številk bi se dalo na prvi pogled sklepati, da je gospodarsko stanje avstrijske republike zelo ugodno. Toda vsakomur je znano, da je v letu 1925. preživljala Avstrija najtežjo gospodarsko krizo in zato bi bilo tako

sklepanje popolnoma napačno. Kajti največji del tega prirastka hranilnih vlog ni smatrati za novonastali, temveč le za novonaloženi kapital, in sicer kapital, ki ravno radi krize in zmanjšane obratovanja postane prost. Pomniti je pa tudi treba, da v naprednih in industrializiranih državah ustvarjanje kapitala tudi v gospodarsko najtežjih časih ne preneha popolnoma. Ravno ta težnja k varčevanju, ki je v narodu zelo močno zasidrana in omogoča ustvarjanje kapitala tudi v najtežjih časih, pa veliko pripomore k temu, da se gospodarsko hitreje približuje zopetnemu normalnemu stanju. — V podobnih razmerah se nahaja tudi gospodarstvo v Sloveniji. Tudi naša statistika je zaznamovala velik prirastek hranilnih vlog v letu 1925., ko je istočasno kriza dosegla vrhunec. Vzroki tega prirastka so enaki kakor v Avstriji, zato je popolnoma napačno sklepati iz teh števil, da je Slovenija bogata, oziroma da davčna obremenitev ni tako neznosna, kakor pa jo slikamo. Zato bi bili avstrijski statistični podatki najboljši odgovor onim belgajskim krogom, ki hočejo iz prirastka hranilnih vlog sklepati, da se nam dobro godi. Letno poročilo Dunajske trgovske zbornice pravi: »Naraščanje hranilnih vlog ni nikakršno znamenje zboljšanja konjunkturo kakor tudi ne znak stagnacije ali krize.« Od vseh srednjeevropskih držav je Češkoslovaška v letu 1925. gospodarsko najmanj pretrpela. V nekaterih panogah je bilo gospodarsko stanje celo slajšno. In vendar so v tem letu hranilne vloge narasle le za 257 milijonov Kč, kar znaša le eno šestino avstrijskega prirastka, in to čeprav je Češkoslovaška dvakrat večja kot Avstrija.

II. poznanjski velesejem v Poznanju, Poljska. Od 2. do 9. maja 1926 se vrši v Poznanju velesejem, za katerega je dovolilo naše železniško ministrstvo vsem posetnikom 50% popust za vse vlake razen Simplon-Orient-Expressa. Vsak udeleženec kupi na odhodni postaji celo karto, ki velja za brezplačen povratek nazaj, če imajo potrjeno, da so obiskali velesejem. Ugodnosti veljajo od 25. aprila do 5. maja, oziroma za povratek od 5. do 12. maja. Za prevoz blaga se plača tja polna vozarina, nazaj pa se odpošlje blago brezplačno. Kdor si hoče ogledati lepote Poljske in se obenem okoristiti s temi ugodnostmi, naj se obrne za informacije na zastopnika velesejma g. R. Golobovskega, Ljubljana, Stari trg 19.

Borza

Dne 13. aprila 1925

Denar.

Zagreb. Berlin 13.5225—12.5625 (13.5225—13.5625), Italija 227.87—229.07 (227.844—229.044), London 275.90—277.10 (275.79—276.99), New York 56.64—56.94 (56.637—56.937), Pariz 196—198 (195—197), Praga 168.08—169.08 (167.97—168.97), Dunaj 8.007—8.047 (8.0046—8.0446), Curih 10.9425—10.9825 (10.94769—10.9876), Bruselj 215.50 (sklep), Curih, Beograd 9.1225 (9.125), Budimpešta 72.5875 (72.50), Berlin 123.36 (123.325), Italija 20.835 (20.835), London 25.19875 (25.195), New York 518.375 (518.125), Pariz 17.92 (17.85), Praga 15.35 (15.35), Dunaj 73.10 (73.10), Bukarešt 2.13 (2.14), Sofija 3.75 (3.75), Amsterdam 207.35 (207.85), Bruselj 19.80 (20.05), Stockholm 138.90 (138.60), Kopenhagen 135.60 (135.75), Oslo 112.40 (111.35), Madrid 73.75 (73.25), Varšava 56.25.

Dunaj. Devize: Beograd 12.465, Kodanj 186.05, London 34.42, Milan 28.475, New York 707.85 (šek 709.75), Pariz 34.55, Varšava 77.55, Valute: dolarji 707.05, lira 28.46, dinar 12.43, češkoslovaška krona 20.9275.

Praga. Devize: Lira 135.55, Zagreb 59.44, Pariz 116.60, London 164.02, New York 3370.

Vrednostni papirji.

Ljubljana, 7% invest. posoj. 70—74, vojna obškodnina 296—300, zastavni listi 20—21, kom.

Nova križarska vojska otrok.

Francoski spisal Henry Bordeaux.

16

Prevedla K. H.

»Srečno pot, Tomaž, srečno pot!«

Veseli so, da odhaja z vragom za petami.

Komaj je odšel, že je zaspal. Glava se mu ziblje, se maje zdaj na eno stran, zdaj na drugo ali pa mu maha naprej prav do grive, in kadar se dotakne grive, se prestrašen vzravna.

In mula gre v temni noči počasi dalje in se ji nikamor ne mudi. Že je prekorčila Sollières in Verney, Bramans na levem bregu, Avrieux in Villarodina na nasprotni strani. Ustavila se je šele v Modani pred poslopjem državnega orožništva. Ker se je ustavila, se je Tomaž zbudil. Mel si je oči in gledal: pravkar se je zdanilo in jutro je bilo vse rožnato in hladno.

»He, vraga, to je Modana! In tu so celo orožniki. Slab kraj za tihotapca. Kako neki, vraga, sem zašel v Modano?«

Niti enega sama stavka ni spregovoril, ne da bi poklical vraga. In ker je bil jezen in je zagrešil neumnost, je tepel seveda svojo mulo, ki ni mogla nič za to.

Pijanec, razdražljivec, krivičinež, vidiš Tomaž, to so tvoji grehi! Vendar pa si odšel iz Pierrelongue v dobrem namenu in iz usmiljenja. Upajmo, da bo nebeški Oče, ki te je osebno obiskal v zapuščenih kapelici, računal s tem. Toda satan, ki ga neprestano kličeš, pri vsaki zapreki, in tudi če ni vzroka, in rogoviliš z njim na vse strani in tak nepremišljeni način, gotovo že preži rate.

»Tako na pot, vražja mula, (že zopet nemara gre za stavo!) hitro nazaj! Kar v dir proti Avrieuxu. Če ne, prideva prepozno in naši tički bodo odleteli.«

O katerih tičkih govori? Morda imenuje tako onih dvanajstdeset otrok, ki spe v njegovem skednju v Pierrelongue? Resda nimajo perja na svojem

životu, toda za polet preko gore bi jim Lipe lahko preskrbel peruti.

Da bi nadomestil izgubljeni čas — se li more čas nadomestiti? — brca naš Tomaž, ki nima ostrog, z nogami mulo, ki prične brez pravega veselja teči, potem dirjati, hitro dirjati, divlja gonja skozi jutro, ki pričinja bledeti nad gorami. Dan se dela ves rožnat in zlat, vijočast in bled tam zadaj za gorami. Na ledenike Vanoise je vrgel s polnimi rokami svoje cvetice in sneg se blešči in se smehlja pod tem naročjem cvetnih listov, kakor da bi bil gorak in živ.

Zrak je bil svež. Tomaž se je že zbrihtal in pregal vinjenost prejšnjega večera. Na vsa pljuča vdihava sveži jutranji zrak. Vesel je, zadovoljen, govori sam s seboj in se smeje. Kar mirno, vse gre dobro, le nič skrbi. Vselej pridemo do cilja, če ne od te pa od druge strani, če smo le enkrat šli z doma. S potjo v Modano se je potovanje le nekoliko podaljšalo. Toda Avrieux je že tukaj, čisto blizu, Avrieux je tu spodaj.

Od Villarodina dalje pot pada. Že se je bližal vasi. Kaj sliči iz daljave. To ni hudournik: šum njegovih vod je enolčnejši in globlji. Tudi ni slap svetega Benedikta, ki pada z visoke skale: tako daleč ga ni mudi slišati. Kaz neki bi bila ta tožba, ki odmeva kot krič ranjene zveri, ki se jači in pojema in obihne brez odmeva kot jok novorojenčka? Kaj naj bi bil ta dolgi vzdih ob katerem bi se skale raznežile?

Joj, moj Bog, mamice so, ki jokajo nad svojimi izgubljenimi otroki. Tako so brez dvoma jokale vse noč.

Tomaž, Tomaž, zakaj nisi prej prišel? Ves ta grozni strah bi jim bil prihranil. Zakaj si se ustavil pri Zlatem levu v Termignonu? In zakaj si zaspal na svoji muli, ki te je zanesla v Modano? Medtem, ko si ti veselo popival in mirno kupal svoje vino, je tukaj za očet razjedala srca, roke in obraze, je nesreča zaznamovala s svojim kričem vsako hišo, kakor nekdanj v Judeji, ko je grozoviti kralj Herod dal pomoriti vse otročičke, da bi bolj gotovo zadel Jezusa.

»Vrag naj te vzame, neumna žival!« se je jezil Tomaž, ko je priganjal, kolikor je mogel.

Pa tega ni govoril muli, kakor bi morda kdo mislil.

»Jo, semkaj joj k meni!« je kričal že od daleč. Dobre ženske, ne jokajte!«

In mula se je vsa spehana ustavila sredi gruče jokajočih, ki so čuvala dohov v vas. Med njimi je bila Hanica Randonaz tako sključena, da se ji ni videlo drugega ko hrbet: ves čas je klicala svoja dva vnuka Silvina in Silvijo: tako je že stara, da jo žalost zvija, kakor zvija veter suh list. Med njimi je mlinarica, ki hoče svojo Katinko in svojega Tinčka, — Tinčka, tega debeluščka! — in Fourchonka, ki so njene oči postale vodnjak, in Emanuelekova mati, pa huda Girardka, ki obžaluje svojo neusmiljenost — mari je to vzrok, da sta Kavič in Klavdina odšla? In tu je še Pernuška Dusén, ki kliče svoja mala dva, kakor zbira patirica svoje ovčke, toda njen glas je nežen in zlomljen:

»Lipe, Ančka! Ančka, Lipe!«

Kje so možje? Vso noč so blodili po okolici in ni jih še nazaj.

»Kar z menoj vse, vse, Pernuška: vaši otroci so se vsi našli!«

Kdo to pravi? Tale klada, ki je padla z mule, kakor bi kdo z lune padel. Odkod prihaja in kako ve, da so se otroci zgubili? Pernuško Dusén pozna, ki jo je poklical po imenu.

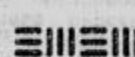
»Ti si, Tomaž?« je dejala Pernuška. Kar beži: Preveč si vesel za nas. Pojdi, pravim: brez srca si in se norca delaš iz naše nesreče.«

»Tako torej! Kdaj mi boš pa verjela? Povem ti, svakinja, da so se otroci našli, tvoji in vsi drugi.«

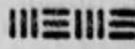
»Kje so ti rej? Če veš, zakaj ne poveš?«

»Saj mi ne daš časa, da bi ti povedal.«

Kako so ženske nejeverne! Skušnjava ga obhaja, da bi jih za kazen pustil nekaj časa čakati. Nič preveč prijazno ga niso s rejele. Toda materinski žalosti so ni moči ustavljati.

Pripreta »Cirilovo knjižnice« v Mariboru: 8 zvezek: Oracy Dušica Roman. L. del 16 Din 9 zvezek: Conan Doyle: V ilibjski puščavi Roman 12 Din. 10 zvezek: Bernetti: Živ pokopani Poveš 8 Din 11 zvezek: Camelli: Izpoved socialista (Oči socialistična do duhovnika) 16 Din 13 zvezek: E. Lešnik: Sumi, šumi Drava Črte iz mariborske zgodovine. 5 Din. 14 zvezek: Ljubša: Slovensko gorice. 7 Din. KOL.

ladolnice 20—21, Celjska 200—205, Ljublj. kre-
sitna 175 den., Merkantilna 100—102, zaklj. 102,
Prastedion 862—870, Slavenska 50 den., Kred.
tavo 165—175, Strojne 95—98, Trbovlje 872—884,
Slavbna 50—60, Sešir 110—115.

Zagreb. 7% invest. posoj. 76—78.50, agrari
44.50—45, vojna odškodnina 297.50—298.50, april
198—299, maj 801.50—802, Hrv. esk. 106—106.50,
Kred. 114—115, Jugobanka 98—99, Prastedion
867.50—872.50, Ljublj. kreditna 175 den., Srpska
183—184, Narodna banka 4000 den., Zem. bos. 193
—145, Eksploatacija 24—25, Sečera 350 bl., Ni-
tag 84 bl., Slavex 150 bl., Vevče 100 den.

Dunaj. Podon.-savska-jadr. 781.000, Zivno
805.000, Alpine 241.600, Greinitz 119.000, Trbovlje
462.000, Hrv. esk. 127.000, Leykam 187.000, Jugo-
banka 113.000, Hipobanka 76.000, Mundus 1.248.000
Slavex 180.000.

Blago.

Ljubljana. Les: Deske I., II., paralelne od
16 cm naprej, 100 mm debel, 4 m dolž, fco meja
560 den., hrastovi plohi, obroblj., 43 mm, 2 65 m,
fco meja 1250 den. — Premog: Kal. ca. 7000
antracit, Orle, fco vagon Škofljica: kosovec, za 1
tono 500 bl., kockovec, za 1 tonu 450 bl., orehovec,
za 1 tonu 400 bl., zdrob, za 1 tonu 350 bl. Kal. ca.
4800, fco vagon Ormož: kosovec nad 60 mm, za 1
tonu 260 bl., kockovec 35-60 mm, za 1 tonu 240
bl., orehovec 20-35 mm, za 1 tonu 210 bl., zdrob
10-20 mm, za 1 tonu 190 bl. Kal. ca. 3500, fco vagon
Novo mesto: kosovec, za 1 tonu 170 bl., kock-
ovec 100 mm za 1 tonu 150 bl., orehovec 50 mm,
za 1 tonu 140 bl., zdrob, za 1 tonu 130 bl., rovní,
za 1 tonu 120 bl. — Žito in poljski pridel-
ki: Pšenica domača 76-77, fco vag. slov. post. 1
vagon 812.50—812.50, zaklj. 312.50, koruza, času
primerno suha, fco Postojna tranz. za april 167.50
bl., koruza, času primerno suha, fco vagon naklad.
post. 125 bl., koruza izulanka, fco vag. naklad.
post. 155 bl., ajda, fco vagon Ljubljana 260 bl., rž
domača, fco vagon Beltinci 210 bl., proso rumeno,
fco vag. Beltinci 210 bl., oves rešetani fco vag. sl.
post. 173 bl., krompir beli, fco vag. Beltinci 76 bl.,
čebulček, fco vag. naklad. post. 650 bl. — Seno,
slama: Seno polsladko, stianjeno, fco vag. slov.
post. 60 den. — Gradbeni material: Beton, fco
Portlandcement dalmatinski: v jutavrečah, fco
Split 40 bl., v papirnatih vrečah, fco Split 44 bl.

Naročajte „Slovenca“!

Naše prireditve

Zužemberk. Na belo nedeljo je vprizorilo tu-
kajšnje marljivo društvo za postni čas namenjeni
Finžgarjev »Pasijon«, ki je pa tedaj izostal valed
nenadne obolenosti igralca Kafje. Igralec so rešili
svoje vloge na splošno prav dobro: Kristus, Pilat,
Kajfej, Judež, Marija in še nekateri drugi so bili

naravnost izborni. Kako globoko so se igralci vži-
veli v svoje vloge, kaže, da jok na odru ni bil
umeten, ampak so tekle resnične solze. Seveda ni
ostalo to tudi na gledalce brez vpliva. Castitamo-
Pri ponovitvi »Pasijona« v nedeljo dne 18. aprila
naj zgine še onih par malenkostnih pomanjkljivo-
sti. Predprodao vslopac, ki se lahko naročajo tu-
di pismeno proti predplačilu (8, 6, 3 Din), je pre-
vzelo Kmetijsko društvo v Zužemberku.

Vremensko poročilo

Meteorološki zavod v Ljubljani, dne 13. aprila 1926

Višina barometra 308.8 m

Opazovanja	Baro- meter	Toplota v C°	Rel. viseja v %	Vetar in brzina v m	Oblač- nost 0—10	Vrsta padavin		V Ljub- ljani je
						ob opazovanju	v mm za 2 h	
Ljubljana (dvorec)	7	76.1	4.3	79	E 0.5	9	0	povprečni barometer višji ko včeraj za 1.7 mm,
	8	76.1	5.7	75	NE 0.5	8		
	14	76.5	13.3	42	ESE 0.5	1		
	21	76.7	10.1	52	E 1	0		
Zagreb		76.6	9.0	61	ENE 3	9	0	
Belgrad	8	76.6	7.0	72	ESE 1.5	6	0	
Sarajevo		76.6	6.0	74	SE 3	10	0	
Skopje		76.4	11.0	48	NNW 1.5	3	0	
Dubrovnik		76.1	14.0	37	NE 3	7	0	
Praga	7	76.1	1.0	—	mirno	0	0	

Barometer je reduciran na morsk gladino. — Visoki zračni tlak (barometer nad 765 mm)
prinaša navadno lepo, nizki (pod 755 mm) pa padavinsko vreme. Barometer v mejah od 755
do 765 mm naznanja v glavnem spremenljivo vreme.

Pregled vremena od 7. do 11. aprila 1926

(Podatki datirajo od 8. ure dotičnega dne.)

7. Visok tlak je najjače razvit v sr. in S
Evropi (Rim 767). — Iz N se spušča nizak
tlak preko Rusije k Črnemu morju. — Island
depr. valovi h kontinentu. — Vrlo močni vetrovi
nastopajo od Baltika proti Črnemu morju ter se-
gajo tik do meje SHS. Vedro je v okrožju Alp do
polovice Balkana. Deževalo je malo, v Rusiji še
pada sneg. Toplota raste v NW in pri nas, v NE

8. Isl. depr. nadaljuje svojo pot preko
Danske k dolnem Podonavju s hladno strujo od
Bretagne do naše bližine. Glavni del vis. tla-
ka je odšel na Krim. — Vedro je samo v gotovih
delih SHS in v daljnem S. Dežja je bilo v sr. Ev-
ropi pomalo. Temperatura je padla v W in E.
9. Izvzemši SW je vsa Evropa pod depre-
sijami, od katerih se cepi srednja (Severni r.
741) proti Črnemu morju in Sardiniji. — Silni ve-

trovi nastopajo v daljnem NE, v okrožju Tirena in
v našem Primorju (široko). Vedro je samo v SW;
dežuje v mnogih, velikih predelih, sneži v Ukra-
jini. Toplota v obče pada.

10. Tlak ojačen samo krog Francije (765);
v ostalem je še slab ter daje nekaterim krajinam
živahne vetrove. — Oblačnost je obča v sr. in E
Evropi z vsestranskim dežjem, najjačim v SHS, s
snegom v Sarajevu, s točo v Tuzli. Od N morja se
širi hladen val preko nas v SE.

11. Visok tlak danes v okrožju Holandi-
je (764) —, v ostali Evropi vlada visok tlak,
najnižji v bližini Črnega morja (752) in nad Bi-
skajskim zalivom, odkoder nagiblje k nam. —
Močni vetrovi so redkokje. Vedro je v N Franciji,
v sr. in S Italiji, na Grškem ter v S. SHS. Mesto-
ma je deževalo pomalo. Toplota pada v sr. in S
Evropi osobito v SHS (Sarajevo —2°).

PREGLED TOPLOTE V GORENJI DOBI

Spitsbergi	—12	—15	—
Petrograd	—10	—10	—6
Moskva	—10	—8	—7
Stockholm	—2	1	0
Varšava	9	—	8
Budapest	13	12	11
München	8	10	5
Berlin	12	13	7
Seydisfjord	3	6	1
London	11	8	6
Paris	10	9	7
Lyon	13	9	6
Madrid	12	—	9
Alaccio	13	14	14
Benetke	—	—	—
Rim	10	10	14
Messina	15	14	17
Atene	13	17	16
Sofija	1	7	8
Odesa	7	—2	5
Aleksandria	—	15	16

Poravnajte naročnino!

Polzvedovanja

Naočniki so bili najdeni v nedeljo zvečer na
Sv. Petra cesti pred »Loydom«. Dobijo se v naši
upravi.

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica 1.50 ali vsaka beseda 50
par. Najmanjši 5 Din. Oglasi nad devet vrstic se
računajo višje. Za odgovor znamko!

Ekonom

neoženjenega, kateri raz-
ume tudi nekaj hmeliar-
stva, sprejme MAJDIČ-
paromlin v CELJU. 2527

Iščem MOJSTRA

Ki zna montirati žago-
venecijanko in bo stopil
v delo na žagi. Oskrho-
vati bi moral parno loko-
mobilo. — Reflektanti naj
pišejo na naslov: Milan
TONIČ, Sanski Most —
Bosna. 2545

Dimnikar. pomočnik

išče službe s takojšnjim
nastopom. — Naslov pove-
prava lista pod št. 2515.

Blagajničarka

se takoj sprejme v večji
trgovini. Prednost imajo
one, ki so trg. zobr. in
stanujejo pri starših. —
Ponudbe na upravo lista
pod št. 2515.

DELIKATESNA

TRGOVINA

ždobro idoča, v strogem
centrumu Zagreba, radi
rodbinskih razmer zelo
ugodno napredaj. Cenj.
ponudbe na S. Kokanović
Zagreb, Cvetna ulica 21.

MLINAR IŠČE

v najem kmečki mlin v
Sloveniji, v dobrem sta-
nju, na prometnem kraju,
stalna voda, za daljšo
dobo. Naslov: MARTIN
BENEK, Vrhnika 333.

Pridno prodajalco,

veščo tudi nemškega je-
zika, sprejme trdka M.
Berdaj, trgovina z meš.
blagom, Maribor. Hrana
in stanovanje v hiši.

Vajenca

Za vrtnarsko obrt sprej-
me takoj IVAN PIBER,
vrtinar, BLEĐ. 2542

Carin. uradnik

v pokoju, samec, išče
mesto blagajnika. —
Ponudbe na upravo »Slo-
venca« pod št. 2529.

Kuharico

samostojno in pridno, z
dobrimi sprječevali, sred-
njih let, in

SLUŽKINJO ZA VSE

sprejme s 1. majem večja
trgovska hiša v mestu na
deželi. Ponudbe z na-
vedbo dosedanjih služb
in starosti na upravo
lista pod št. 2524.

Mesarski pomočnik

išče mesta, z dobrim spr-
ječevalom, kjerkoli. Nastop
takoj. — Naslov se izve v
upravi »Slovenca« pod:
»Pošten« št. 2537.

Trgov. pomočnika

železninarja, samo mlaj-
šo, pridno, delavno in v
računstvu perfektno moč
sprejme trgovina meša-
nega blaga v mestu na
deželi. — Ponudbe na
upravo pod št. 2525.

PRIKROJEVALKO

za moško in damsko,
fino in priprosto perilo
iščem. Ponudbe z naved-
bo dosedanjih služb in
plače pod št. 2526 na
upravo »Slovenca«.

VRATARJA

za tovarno v provincial.
mestu iščem za takoj.
Oženjeni brez otrok, sa-
mo absolutno zanesljivi
in trezni, z dolgoletnimi
sprječevali, naj pošljejo
pismene ponudbe z za-
hvevo plače in prepisi
sprječeval. — Stanovanje,
razsvetljava in kurjava v
naravi. — Ponudbe pod
šifro »Vratar 111—3« na
»Interklam«, d. d. Za-
greb I—73, Strossmayer-
jeva št. 6. 2426

Dva spretna KLJUČAV-

NICARJA za stavbena
dela — in enega stav-
benega in galanterijskega
KLEPARJA — sprejemem
takoj. V pošteved pridejo
le zanesljive in pa dela-
zmožne moči. — Ponudbe
na upravo pod št. 2443.

Samostojno, prvovrstno

KUHARICO

in izveščano SOBARICO
ki zna šivati, išče ugled.
triglasična družina na de-
želi, ob železnici. Nastop
lahko takoj. Ponudbe z
navedbo služb in starosti
na upravo pod št. 2448.

DIVIDENDA

za leto 1925, se izplača
od 10. maja naprej v pi-
sarni Elektrarne ali pri
Okrajni hranilnici in po-
sofijnici v Škofji Loki,
in sicer: na navadne
delnice po 4.—Din, na
prioritetne delnice po
6 Din (kupon št. 4). —
Elektrarna Škofja Loka
in okolica, d. d. 2533

SMREKOVE in JELOVE

HLODE

4—6 m dolge, kupimo.
Ponudbe franco Vrhnika
na Konzervno tovarno
»Globus« d. d., Vrhnika.

KUHARICA

pridna in poštena, z do-
brimi izprječevali, se takoj
sprejme pri Fr. Prijatelj,
Tržišče, Dolenjsko.

Iščem mesto sluga

ali kaj sličnega. — Vešč
slov. in nem. jezika. Na-
slov v upravi pod: 2544.

Manufakturna

trgovina

z vsem inventarjem, sredi
mesta CELJE, se radi
izselitve prod. — Več v
manufakturi H. Schmidt,
Celje, Gosposka ulica.

KOKS - ČEBIN

Wolfova ulica 1/1. — Telefon 36

Vaakovrstno

zlato kupuje

po najvišjih cenah
Črne, juvelir, Ljubljana
Wolfova ulica št. 3

MLADI VOLČJI PSI,

lepi, pristni, napredaj. —
»WILSONIJA«, Rečica,
BLEĐ št. 2. 2506

IŠČEM trdiko LESNE

stroke, katera bi mi po
potrebi mogla pošiljati
tesani in rezani LES
mesečno ca. 10 vagonov.
Ponudbe z najnižjo ceno
— po možnosti samo
od producentov — je po-
slati na: »EXPORT«, les-
na trgovina — lastnik
ANTON URBIČ, Zagreb,
Maksimirska cesta 102.

SVINJSKA

domača MAST

po 22 Din kg, pri večji
množini popust. — IVAN
JAVORNIK, mesar in
prekajevalec, Ljubljana,
Domobranska c. 7, stol-
nica šolski dvored, po-
leg Zmajeva mostu.

ZLATNIKE

plačam 10 kronske po 100
Din in 20 kronske po 200
Din. Množine boljše! —
Naslov: Poštni predal 6,
Prevalje. 2498

Lesna trgovska industrija,

in izvorna družba Hudo-
vnik in Co., Radovljica
proda parni STROJ
35 HP (Wolf). Stroj je v
popoln. dobrem stanju in
se lahko ogleda na parni
žagi v Bohinjski Belj. —
Cena po dogovoru.

KLAVIRJI

Steinway, Höppl in Heitz-
mann, Förster, so sve-
tovalne prve znamenje in
dobite le v zalogi iz-
vedenca, bivš. uč. Glasb.
Mat. Alfonza Breznika,
Ljubljana, Mestni trg 3.
Prodaja na obroke!
Posojevalnica!

Prodaj nov »Singerjev«

čevljarški (cylinder)
ŠIVALNI STROJ.
Naslov v upravi »Slo-
venca« pod št. 2532.

Štampilje

S. PETAN, Maribor.
Nasproti glav. kolodvora.

Najnovejša iznajdba!

Brez kvarenja blaga ke-
mično snuženje in vsako-
vrstno barvanje oblek
ANTON BOČ, Ljubljana
Šelenburgova ul. 6, I. etage-VIČ 48

Skladišče

prostorno in suho, in še

ena lopa

v mestu ali predmestju,
se vzame za stalno v na-
jem. Naslov se poizve v
upravi lista pod št. 2425.

ELEKTROMOTORJI:

DYNAMOSTROJI:

ELEKTROSTEVC:

TOVARNE „GANZ“,

močno in trpežno izdelani

RAZPRODAJA

konkurzne mase I. BALOHA v Mariboru,
Gospodka ul. 15 — obstoječa iz galanterij,
modnega blaga, igrač in raznega pletenega
blaga in drobnine

se vrši od 14. aprila t. l. naprej.

Razprodajalo se bo v večjih ali manjših
partijah. Trgovci se opozarjajo na ugodno
priliko z ozirom na nizke cene. — Ogled
blaga dnevno od 11—12 po prijavi pri kon-
kurznem upravitelju dr. Danilu Komavli,
odvetniku v Mariboru.

POMLADNE NOVOSTI

nogavice v raznih barvah, žepne robce, čipke, rokavice,
naramnice, kravate, palice, razna mila, gumbje in po-
trebščine za šivilje, krojače in čevljarje ter nahrbtnike

Josip Petelin, Ljubljana Najnižje cene

(ob vodi) blizu Prešernovega spomenika

Podizanje zgrade za električno centralu u Subotici.

Direkcija Državnih Železnica u Subotici na temelju rešenja
Gospodina Ministra Saobraćaja M. S. Br. 7564 od 22. novem-
bra 1922. godine i u smislu članova 86—98. Zakona o Držav-
nom Računovodstvu raspisuje na dan 15. maja 1926. godine
prvu ofertalnu licitaciju za izvršenje zemljanih, zidarskih, ka-
menorezačkih, gvozdarskih, tesarskih, pokrivačkih, limarskih,
stolarskih, bravarskih, staklarskih, mazalačkih, tapetarskih,
vodovodnih i kanalizacionih radova i radova za instalaciju elek-
tričnog osvetljenja oko podizanja zgrade za električnu centralu
u Subotici.

Kaucija od 5 % ponudene sume za naše, odnosno 10 %
za strane državljane polaže se na blagajni Direkcije Državnih
Železnica u moneti predviđenoj po čl. 88. Zakona o Državnom
Računovodstvu najdalje do 10 časova pre podne na dan licitacije.

Propisno taksirane ponude u zapečaćenom zavoju sa
oznakom spolja: »Ponuda za izvršenje zemljanih, zidarskih,
kamenorezačkih, gvozdarskih, tesarskih, pokrivačkih, limarskih,
stolarskih, bravarskih, staklarskih, mazalačkih, tapetarskih,
vodovodnih i kanalizacionih radova i radova za instalaciju elek-
tričnog osvetljenja oko podizanja zgrade za električnu centralu
u Subotici od ponudaca N. N.« predaju se najkasnije do 11 ča-
sova u Građevinskom Odeljenju Direkcije (Trg Vojvode Putnika
br. 9. II. Sprat vrata br. 9.).

Pravo za licitaciju imaju samo ona lica i tehnička pred-
uzeća, koja podnesu uverenje o prijavi preduzimačke radnje
za ovu godinu, kao i uverenje o tome da su platila porez za
tekuće tromesečje.

Zastupnici ponudaci pripustiće se lic